

KIELI KESKUS TELUA

1/1994

Language Centre News

Kolumninvaltaajat	3
Tiellä kansainvälisyyteen eli kielikeskus- opetuksen trendejä vuosina 1989-93 Timo Sikanen	5
Gedanken vor einer Studienreise nach Finnland Kulcsárné Szemler Magdolna	11
Theme: "Second/Foreign Language Acquisition" Suzy McAnsh	14
Att undervisa Nordiskt i Finland Hans Jorgen Boe - Maj-Len Kääriäinen - Oneva Mälkönen	16
KIRJAKATSAUS - BOOKS BRIEFLY	
Neuvottelutaito	19
Recent trends in empirical translation research	22
Vocabulary in action A way with words	26
TIEDOTUKSIA - INFORMATION	
Korkeakoulujen kielikeskus tiedottaa	29
Nauhoitepalvelu tiedottaa	32

KIELIKESKUSTELUA

Language Centre News

Julkaisija:

Korkeakoulujen kielikeskus
Jyväskylän yliopisto
PL 35
40351 Jyväskylä
Telefax 941-603 521

Vastaava

toimittaja:

Hannele Dufva
puh. 941-603 535
E-mail: dufva@finjyu.bitnet

Toimittajat:

Minna-Riitta Luukka
puh. 941-603 533
E-mail: luukka@finjyu.bitnet

Sabine Ylönen

tel. 941-603 534
E-mail: sabyl@jylk.jyu.fi,
sabyl@tukki.jyu.fi

Ilmoitukset:

Helena Valtanen
puh. 941-603 542
E-mail: valtanen@jyu.fi

Ilmestyy 10 kertaa vuodessa
Tilaushinnat 1994:
Vuosikerta 100 mk
Ulkomaat 150 mk

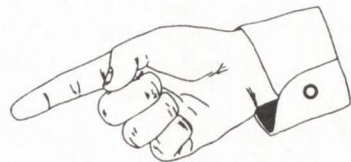
Ilmoitushinnat:
1/1 s. 1000 mk
1/2 s. 500 mk
Materiaalin tulee olla toimittuksessa ilmestymiskuukautta edeltävän kuun 15. päivään mennessä.

VARMISTA NYT ETTÄ SAAT

KIELIKESKUSTELUA

Language Centre News

-LEHDEN 1994!

Tilauksen voit uusia helpoimmin leikkaamalla irti lehden takakannessa olevan tilauskortin ja postittamalla sen meille mahdollisimman pian. Voit tehdä tilauksen myös puhelimitse (941-603 520) tai faxilla (941-603 521). Lähetämme sinulle laskun vuoden alussa.

Tilauhinta: 100 mk (kotimaa) 150 mk (ulkomaat)

AFinLAN jäsenille lehti tulee edelleen osana jäsenmaksua.

MAKE SURE THAT YOU WILL RECEIVE

KIELIKESKUSTELUA

Language Centre News

IN 1994!

The easiest way to renew your subscription is to cut out the the subscription form inside the back cover of this issue and to mail it to us. You can also subscribe by phone (941-603 520) or by fax (941-603 521). We will send you the bill in the early spring.

Subscription fee: 100 Fim (Finland) 150 Fim (other countries)

The members of AFinLA will continue to get their newsletter as part of the membership fee.

KOLUMNINVALTAAJAT

Tinan taikaa

Uuden vuoden alkaessahan on tapana katua menneitä ja ennustaa tulevia. Katumus- ja itkuvirret ovat meille suomalaisille niin tuttuja, että päätimme sulkea vuoden 1993 tiedoston hyvin nopeasti ja luoda katseemme ripeästi tulevaan. Joka vanhoja muistaa, sitä tikulla silmään. Ennustajaeukkoja kun olemme, valoimme tinat paitsi itsellemme myös Suomelle, yliopistoyhteisölle ja erityisesti kielentutkimukselle ja -opetukselle. Henkilökohtaiset ennusteemme pidämme omana tietonamme. Kuka nyt haluaisi kuulla kaikesta siitä menestyksestä, vaikutusvallasta ja maineesta jota osallemme lankeaa...

Seuraavaksi sulattelimme Suomi-neidon tinakengän. Lamautunut ja talvijähmeä tina suli ensin hitaasti, mutta alkoi sitten hiljakseen liikehtiä. Lopulta se ei enää kestänyt vaan menetti täysin epäsuomalaisesti itsehillintänsä. Oli aika palauttaa tina jähmeään muotoonsa, joten upotimme sen hyiseen kylpyyn. Ensin näytti siltä, että tuloksena on laaja ja kurviton eurosuomi ilman yhden yhtäkään rajalinjaa. Mutta ei, toisessa valossa se näyttikin Väinämöiseltä, joka voimallisesti takoo Suomisampoa. Pohjalle jäi lojumaan muutama pankkituki, kauppaketju, vakuutuslaitos ja Zhirinovski - menneen ajan lumia siis. Väinämöisen katsessa oli uhmaa: se nousee sittenkin!

Yliopistoyhteisön tina suli oikein sukkelaan - onhan yliopistoja koko vuosi patisteltu muutokseen ja uudistumiseen. Ja aivan oikein - ihan uudennäköinen rakenteellisesti uudistunut yliopistohan sieltä sukeutuikin... Tuhtia tavaraa ja isoja könttejä. Montakos niitä nyt tulikaan? Yksi, kaksi, kolme... viisi? Viisi? Hävisikös joku matkan varrella? Pohjasakka painui hitaasti ämpärin pohjalle, ei niistä rippeistä mitään kasaan saanut yhdistämälläkään. Entäpä jos nämä viisi ovatkin kokonaan uusia opinahjoja: tiedeammattisupersynergiahuippuosaamiskeskus.

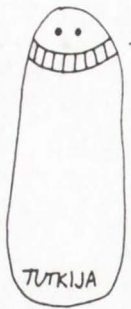
Millainen sitten on kielentutkimuksen ja -opetuksen tulevaisuus? Tina hajosi pelkäksi murukasaksi. Tuhoutuuko, vähäpätöistyykö, olemattoutuuko alamme, hätääntyisi tästä pessimisti. Eipä ei, aina ovat ennustajaeukot tienneet, että tinanmurut merkitsevät rahaa. Runsaasti siis rahaa humanisteille! Kielenopetusta tehostetaan, kukaan ei puhu enää yleis- tai oheis- tai ylimääräisopetuksesta, vaan kielet nousevat arvo-opinnoiksi. Kielentutkimukseen satsataan, perustetaan uusia projekteja, tutkimuslaitoksia, professuureja. Akatemiaan perustetaan oma toimikunta kielitieteilijöitä varten ja sille osoitetaan miljoonittain varoja. Yritykset teettävät kielitieteellisiä tilaustutkimuksia, eurorahahanat avautuvat, kunnat satsaavat runsaasti kieli- ja viestintätaitoihin. Uusia säätiöitä perustetaan, yhä useammassa testamentissa muistetaan kielitieteilijöitä. Valtakunta palkitsee vuoden lupaavan kielitieteilijän Pro Agricola -palkinnolla. Puolueet tilaavat kansanedustajilleen kieli- ja kulttuurikursseja ja neuvottelu- ja esiintymistaidon kurseja. Kielitieteilijöistä alkaa olla pulaa, joten uutta sukupolvea kannustetaan ja kaitsetaan hellästi mutta määrätietoisesti. Suomi nousee kielentutkimuksen huipulle...

Voiko tämä olla totta! Joko vuonna 1994?
Kauhanvarressa Dumsky & Lukoff

ON HUTKIMUKSEN AIKA

On totuuden aika...

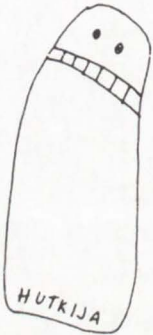

- Onko väitöskirjas edistynyt?

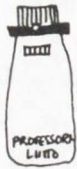
- Joo! Valmistuu kohta! Vapuksi / Juhannukseksi! Runebergin päiväksi! Vain diskussio puuttuu!

On totuuden aika 2...

- En kehtaa kertoa enää, että muutin taas aiheetta.

VARDIUS / VARNING

Älkää ottako Hutkijasta mallia!

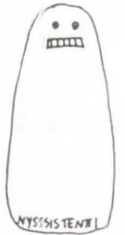
© Uffe '94

ON HUTKIMUKSEN AIKA

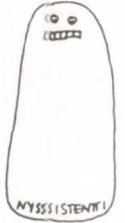
- No mitä assistentti! Onnellinen: jatkokoulutus virassa, tutkimuskaudet ja kaikki!

- Tutkimuskausi? Mikä se on? Mulla on kuule opintoneuvonta, laitoksen paperisota, opetus ja sen avustaminen ja...

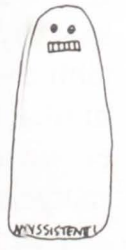
- Ano apurahaa niinkuin mä! Sitten sulla on tutkimusaikaa!

- Jos on assistenttin virka, ei saa apurahaa. Kun "assistentilla on tutkimusaikaa". Mukamas.

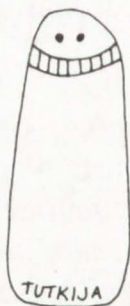
- No milloin sä sitä tutkimusta sitten teet?

- Ajattelin voittaa lotossa, veikkauksessa ja ässä-arvalla, ottaa avioeron ja kotiapulaisten. Sitten olis aikaa ja rahaa...

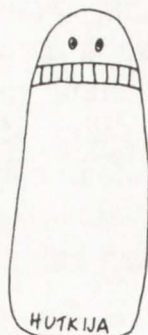
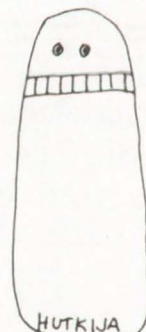
© Uffe '94

ON HUTKIMUKSEN AIKA

- Ootko hakenu Akatemian apurahoja?

- Joo, kiirettä piti, kävin itte viemässä paperit Hesaan.

- Ens kerralla kun muistais laittaa mukaan sen tutkimussuunnitelmankin...

© Uffe '94

TIELLÄ KANSAINVÄLISYYTEEN ELI KIELIKESKUSOPETUKSEN TRENDJÄ VUOSINA 1989 - 93

Timo Sikanen
Korkeakoulujen kielikeskus

Selvityksen kohteena oleva opetus

Korkeakoulujen kielikeskusjärjestelmää luotaessa pyrittiin parantamaan korkeakouluopiskelijoille tarjottavaa kielten opetusta sekä laadullisesti että määrällisesti. Niinpä kaikkiin yliopistoihin ja teknisiin korkeakouluihin perustettiin kielikeskukset, joita on tällä hetkellä 12. Vaasan yliopisto tiettävästi suunnittelee omaansa ja kauppa-korkeakouluilla on oma vakiintunut kielten-opetusjärjestelmänsä. Helsingin yliopiston kielikeskus vastaa lisäksi eläinlääketieteellisen, taideteollisen ja teatteri-korkeakoulun sekä Sibeliuksen akatemian kielten opetuksesta. Kuopion yliopiston kielikeskus vastaa Sibeliuksen akatemian Kuopion sivutoimipisteen opetuksesta. Näin ollen kielikeskusten opetuksen tarkastelu antaa melko kattavan kuvan siitä kielten opetuksesta, joka on ilmaiseksi tarjolla muille kuin varsinaisille kielten opiskelijoille - joko osana opintoja tai vapaaehtoisina kursseina. Opiskelijoilla on toki muitakin mahdollisuuksia oman kielitaitonsa kehittämiseen, kuten muiden oppilaitosten kurssit tai harjoittelu ulkomailla mutta käytännössä ne koskenevat toistaiseksi vain osaa koko opiskelijajoukosta. Enemmistöllä opiskeluaikainen, määrätietoinen kielten opiskelu rajoittuneen kielikeskusten tarjoamiin kursseihin. Siten tämä tarjonta määrää varsin pitkälle työelämään siirtyvän joukon kielitaitoa.

Selvityksen tarkoitus ja aineisto

Tämän katsauksen tarkoitus on selvittää kielikeskusten opetuksen tarjontaa ja sen vaihtelua viime vuosina ja arvioida niiden vaikutusta valmistuvan opiskelijajoukon

kielitaitovarantoon. Voidaan myös sanoa, että kiinnostuksen kohteena on opiskelijan mahdollisuus ylläpitää, kehittää ja monipuolistaa kielitaitoaan kielikeskusten tarjoaman opetuksen avulla.

Tarkastelun kohteeksi on otettu kaikkien kielikeskusten opetus ja perusyksiköksi kielikurssi. Kielikurssilla tarkoitetaan tässä kokonaisuutta, joka on nimetty kurssiksi ja jolla on oma nimi. Kurssi voi näin ollen tarkoittaa esimerkiksi ryhmälle annettavaa 40 tunnin kontaktiopetusta tai kokonaisuutta, jossa on yksi tunti opintojen ohjausta ja 40 tuntia itseopiskelua tai jotakin muuta opettajajohtoisen tai itseopiskelun yhdistelmää. Harjoitusaineet ja muut vastaavat kotityöt ovat mukana ainoastaan mikäli ne ovat osa nimettyä kurssia.

Aineisto on koottu kielikeskusten opintooppaista ja saatu suoraan kielikeskuksista. Aineistosta ja sen keruusta saa lähempää tietoa aikaisemmista katsauksista (Sikanen 1989 ja 1992).

Opetuksen tarjontaa ohjaavia tekijöitä

Kielikeskusten opetuksen suuntautumiseen ovat niiden olemassaolon aikana vaikuttaneet monet eri tekijät. Tutkinnon-uudistuksen yhteydessä 70-luvun alussa tehtiin eräitä kaikkia koskevia ja alakohtaisia linjauksia, jotka edelleen vaikuttavat tutkintoasetusten ja osittain jo muutettujen tutkintosääntöjen kautta. Näissä säädöksissä on nimetty tietyt (lähes) kaikille pakolliset kurssit kuten ruotsin kieli ja viestintä. Samoin on määritelty tutkinnon edellyttämät kurssien minimimäärät

opintoviikkoina ja joillakin aloilla tutkintoon vaadittava tai hyväksyttävä kielten valikoima. Yleensä säännöt ovat kuitenkin niin väljät, että useimmissa tapauksissa esim. luetun ymmärtämisen kurssin voi opiskelija ainakin periaatteessa suorittaa valitsemassaan kielessä. Tutkintosääntöjen määräykset asettavat kielenopetuksen tarjonnasta vastaavien laitosten toiminnalle ja opetuksen tarjonnalle selvät perusehdot.

Edellä mainittujen ehtojen lisäksi kielikeskusten käytännön toimintaa ohjaa luonnollisesti resurssikehitys, joka on tarkasteluajanjaksona siirtynyt jatkuvasta kasvusta lisääntyvään niukkuuteen. Niukkuus ja tulosvastuullisuuden vaatimus ovat tuoneet uudenlaisia paineita ja virittäneet keskustelua mm. siitä minkälaista opetusta opiskelijoille edes kuuluu tarjota, ainakaan ilmaiseksi. On esitetty esimerkiksi, että harvinaisten kielten alkeisopetus ei kuuluisi kielikeskuksille lainkaan, ja että se tulisi toteuttaa maksullisena kesäyliopistoissa, täydennyskoulutuskeskuksissa tai muissa oppilaitoksissa. Yliopistot kustantaisivat ainoastaan tutkintoihin pakollisena vaadittavan opetuksen.

Yksi tällä hetkellä ja varsinkin lähitulevaisuudessa vaikuttava tekijä voi olla muutos yleisessä suhtautumisessa kielitaidon opetukseen ja vieraisiin kieliin. Resurssien niukkenemiseen yhdistettynä suhtautumisen muutos voi ohjata tulevaisuutta hyvinkin voimakkaasti. Vaikka

kansainvälistymisen huumassa vieraita kieliä pidetään tärkeänä, on parhaillaan vireillä olevan uuden tutkintojen uudistamisen yhteydessä jossain paikoin esitetty entistä voimakkaammin aikaisemminkin kuultuja mielipiteitä pakollisten kieliopintojen tarpeettomuudesta. On väitetty, että opiskelijat selviytyvät koulutiedoillaan ja oppivat vieraskielisiä kirjoja lukiessaan tai seuraamalla vieraskielistä opetusta. Tässä yhteydessä ei ole ollut mahdollisuutta selvittää, missä määrin tämänsuuntaiset näkemykset heijastuvat jo vahvistetujen tutkintoasetusten perustella uusituissa tutkintosäännöissä.

Tarkasteltavassa aineistossa on selvästi nähtävissä vielä yksi opetuksen tarjonnan suuntautumiseen vaikuttava tekijä. Joissakin paikoissa on kurssirakennetta uudistettu pyrkimyksenä opetuksen kehittäminen. Opetuksen suuntaaminen entistä tarkemmin tietuille erikoisaloille on havaittava kehitys-suunta ainakin joidenkin kielikeskusten opetuksessa, vaikka se onkin resursseja sitovaa. Eriyttämisen tuloksena yhden entisen kurssin rinnakkaisryhmien tilalle syntyikin kaksi tai useampia uusia kursseja.

Tulokset

Kielikeskukset ovat ilmoittaneet aikovansa järjestää opetusta seuraavassa taulukossa näkyvät määrät.

Taulukko 1. Kielikeskusten opettamien kurssien lukumäärä

	89-90	91-92	92-93	93-94	muutos 89-93 (%)
Arabia	1	-	1	3	
Bulgaria	3	1	-	-	
Englanti	190	242	273	326	71,6
Espanja	51	60	54	55	7,8
Esperanto	1	-	-	-	
Hollanti	-	-	-	1	
Iiri	2	1	2	2	
Indonesia	-	-	1	1	
Italia	33	34	39	31	
Japani	18	20	19	23	27,8

Kiina	15	13	13	3	-80,0
Kreikka	3	2	3	5	
Latina	6	5	6	6	
Norja	-	1	2	2	
Persia	-	-	1	2	
Portugali	4	7	8	5	
Puola	2	2	2	2	
Ranska	83	95	109	115	38,6
Romania	-	-	1	-	
Ruotsi	97	119	136	154	58,8
Saame	1	-	1	2	
Saksa	139	163	185	211	51,8
Slovakki	-	2	-	-	
Suaheli	1	1	1	-	
Suomi (Finska)	26	46	70	65	150,0
Tanska	-	-	-	1	
Tsekki	1	-	-	-	
Turkki	1	-	-	2	
Unkari	3	3	2	2	
Venäjä	77	86	97	104	35,1
Viestintä	88	98	113	129	46,6
Viittomakieli	-	-	3	3	
Viro	-	-	-	1	
Yhteensä	844	1002	1142	1255	48,9
lisäys ed. vuoteen	18,7%	13,9%	9,9%		

Tarkasteluajanjaksona kielikeskuksissa opetettiin yhteensä 33 kieltä, joista jotkut ovat odotetusti valta-asemassa ja jotkut vain satunnaisia vieraita. Taulukon ulkopuolelta voidaan todeta että tarjotut kurssit jakautuvat siten, että suurimmasta osasta (19/33) kieliä on tarjolla vain kielen alkeisopetukseen tarkoitettuja alkeis-, perus-, yleis- tai jatkokursseja. Edistyneempää kielitaitoa kuten tekstin ymmärtämisen tai suullisen kielitaidon kurseja tarjotaan paria yksikköä lukuunottamatta ainoastaan englannin, ranskan, saksan, ruotsin ja venäjän kielissä, joissa ylivoimaisesti suurin osa opiskelijoista suorittaa pakolliset opintonsa.

Korkeakoululaitokseen kohdistetut säästötoimet eivät vielä näy suunnitellussa kurssitarjonnassa ainakaan tällä mittarilla mitattuna: onhan mm. vähän opettujen kielten määrä pysynyt kiinaa lukuun ottamatta suunnilleen ennallaan. Ajankohtaisten ilmiöiden vaikutusta on taulukosta havaittavissa sikäli, että suomi vieraana kielenä -opetus on lisääntynyt viime vuosina

voimakkaasti. Sen sijaan Neuvostoliiton romahtaminen ei ole vaikuttanut venäjän kurssien tarjontaan. Tämä aineisto ei anna mahdollisuutta tarkastella onko poliittisen tilanteen muutoksella mahdollisesti ollut vaikutusta venäjän kurssien suosioon eli osanottajamääriin kurseilla.

Tarkastelun kohteeksi valitussa aineistossa on eräitä piirteitä, jotka on otettava huomioon tuloksia tulkittaessa. Edellä olevat luvut antavat yhdenlaisen kuvan siitä, mitä kieliä ja kuinka laajasti on ollut tarjolla kielikeskuksissa viime vuosien aikana. Toisenlaisilla mitoilla kuten opetukseen käytettyjen varojen, toteutuneitten oppituntien, tai eri kurseille osallistuneitten opiskelijoitten määrällä mitattuna tulokset olisivat jossain määrin erilaisia.

Kurssin valinta tarkasteluyksiköksi aiheuttaa sen, että luvut eivät kuvaa tarjotun opetuksen kokonaismäärää. Yksi kurssi voi käytännössä tarkoittaa yhtä tai useita rinnakkaisryhmiä. Samoin taulukossa yhtenä

näkyvä kurssi voidaan opettaa joko yhtenä tai kahtena lukukautena. Taulukon tiedot ovat riittävän tarkkoja, jotta opetuksen trendejä voidaan tarkastella, mutta ne eivät välttämättä vastaa toteutunutta opetusta kurssin tarkkuudella. On näet tiedossa, että varojen salliessa on joissakin kielikeskuksissa järjestetty ylimääräisiä kursseja ja joskus jokin kurssi on jäänyt esimerkiksi osanottajien puutteen takia pitämättä. Näin ollen tuloksia tulkittaessa on yksittäisiä lukuja pidettävä suuntaa antavina, joihin sisältyy vähäinen (noin 1-2 %) virhemarginaali. Tällaisten asioiden selvittäminen edellyttäisi jälkikäteen tapahtuvaa tietojen keruuta kielikeskusten toteutuneesta opetuksesta.

Tulos kuvaa vain etäisesti sitä kielitaito-varantoa, joka on koulutusohjelmistaan työelämään siirtyvällä joukolla. Näennäisesti 33 kielen valikoima tuntuu laajalta, mutta kurssien lukumäärän ja tason tarkastelu paljastaa, että monien kielten osalta annetulla

opetuksella on merkitystä vain harvoille. Kuva kielitaidon opetuksen toteutumisesta opiskelijan kannalta täsmentyisi, mikäli käytettävissä olisi tieto kurssit hyväksyttävästi suorittaneiden määristä.

Jos opetusta tarkastellaan yksittäisen opiskelijan valintavaihtoehtojen näkökulmasta, ei edellä oleva taulukko anna kovinkaan paljon tietoa. Luvuista ei ilmene kuinka laajaa opiskelijajoukkoa tiettyjen kurssien tarjoaminen potentiaalisesti tai reaalisesti koskee. Luvuissa esiintyy samanarvoisena pienen kielikeskuksen tarjoama pienen ryhmän erikoiskurssi tai suuren korkeakoulun kaikille opiskelijoille soveltuva yleinen kielikurssi, jolloin potentiaalinen osanottajamäärä voi vaihdella alle kymmenestä tuhansiin.

Opiskelijan todellisista valintamahdollisuuksista ja niiden rajoituksista antaa hieman paremman kuvan tieto siitä kuinka monessa paikassa eri kieliä opetetaan.

Taulukko 2. Eri kieliä tarjoavien kielikeskusten määrä

	89-90	91-92	92-93	93-94
Arabia	1	-	1	2
Bulgaria	2	1	-	-
Englanti	12	12	12	12
Espanja	12	12	12	12
Esperanto	1	-	-	-
Hollanti	-	-	-	1
Iiri	1	1	1	1
Indonesia	-	-	1	1
Italia	10	10	11	10
Japani	6	6	5	8
Kiina	4	4	4	3
Kreikka	2	1	2	3
Latina	2	3	2	2
Norja	-	1	1	1
Persia	-	-	1	1
Portugali	3	2	3	3
Puola	1	1	1	1
Ranska	12	12	12	12
Romania	-	-	1	-
Ruotsi	12	12	12	12
Saame	-	-	1	1
Saksa	12	12	12	12
Slovakki	-	1	-	-

Suaheli	1	1	1	-
Suomi (Finska)	7	11	11	11
Tanska	-	-	-	1
Turkki	1	-	-	2
Unkari	2	1	1	1
Venäjä	12	12	12	12
Viestintä	10	11	10	10
Viittomakieli	-	-	1	1
Viro	-	-	-	1

Taulukosta näkyy selkeästi yleisesti tiedossa oleva kuuden (tai yhdeksän) kielen valtasema. Niitä opetetaan (lähes) kaikissa kielikeskuksissa. Näistä lähes kaikissa yksiköissä opetettavista kielistä osa on kuitenkin sellaisia, joissa kurseista suuri osa keskittyy alkeiden opettamiseen. Vain harvoissa tapauksissa niissä järjestetään opetusta, joka tähtää tutkintojen edellyttämän kielitaidon saavuttamiseen. Tällaisia kieliä ovat italia, japani ja suomi vieraana kielenä.

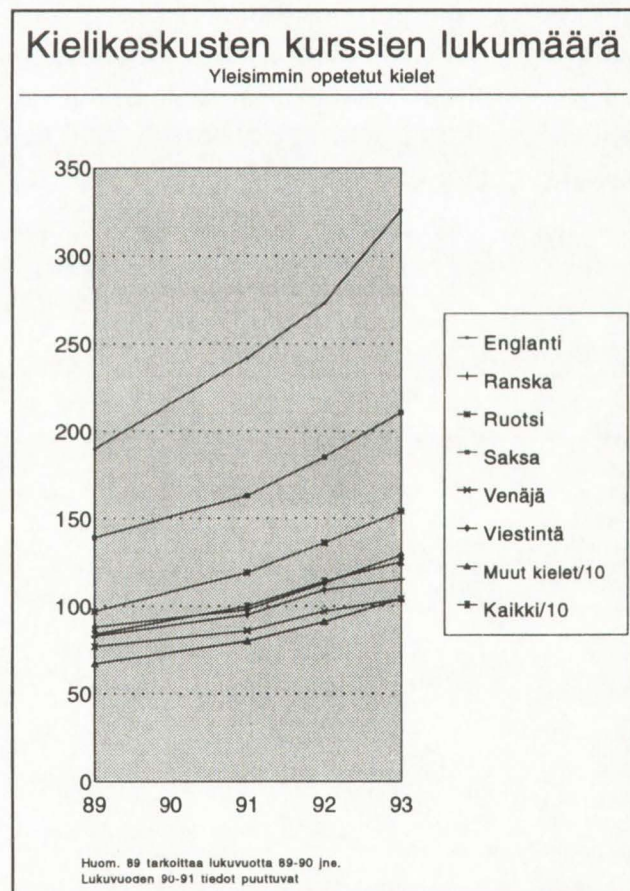
Kun tämän taulukon tietoja verrataan muiden kielten osalta kurssien määrää kuvaavaan taulukkoon, ilmenee että monen kielen vähäininkin kurssitarjonta voi jakautua moneen kielikeskukseen, esimerkiksi kuluvan lukuvuoden viisi portugalilaiskurssia sijoittuvat kolmeen eri kielikeskukseen. Vertailussa havaitaan myös, että yleisimmin opetettujen (9 eniten tarjottua) kielten runsaan tarjonnan lisäksi on olemassa vähän opetettujen kielten kurseja (65 kpl), joiden osuus on lukuvuoden 1993-94 luvuista laskettuna noin 5,2 % kurssien kokonaismäärästä. Tähän joukkoon kuuluvat kurssit edustavat 16 eri kieltä ja ne jakautuvat lähes kaikkiin kielikeskuksiin. Kokonaistarjonnan kannalta kielikeskusten eksoottisten kielten opetus antaa opiskelijalle mahdollisuuden vain pintaraapaisuun.

Aineisto ei anna mahdollisuutta arvioida, millä perusteella tietyt kielet ovat tulleet tiettyihin paikkoihin, mutta mahdollisten erityisryhmien tarpeiden lisäksi tämän kurssijoukon säilyminen kuvanee halua monipuolistaa tarjontaa resurssien rajoissa. Tarjonnan monipuolisuus ei kuitenkaan

koske kaikkia opiskelijoita tasapuolisesti, sillä opinto-oppaiden mukaan Helsingin yliopiston kielikeskus on luvannut tarjota kuluvana vuonna 18 kieltä, kun muilla opetus keskittyy 9-13 kieleen.

Yhteenveto

Edellä esitetty on tiivistettävissä lyhyesti niin, että isot kasvavat pieniä nopeammin myös kielten opetuksessa. Seuraava kuva antaa edellä olevaa taulukkoa havainnollisemman käsityksen kurssitarjonnan yleisestä kehityksestä.

Taulukon käyrät kuvaavat siis muutoksia

erilaisten kurssien tarjonnassa. Yleistrendi on ollut kasvava, joskin viime vuosina kasvu on hidastunut. Kurssien kokonaisuudessa on ollut lisäystä tarkasteluajanjaksena 48,7 %. Tästä kasvusta enintään 10-15 % selittyy opetuksen eriyttämisellä eri kohderyhmille pääteltyä opinto-oppaissa ilmenneistä kurssien muutoksista.

Kuva osoittaa selvästi, että yleisimmin opettujen kielten kurssitarjonta myös kasvaa voimakkaimmin. Tähän vaikuttanee ainakin laitosten rajalliset mahdollisuudet tarjota monipuolisia vaihtoehtoja pakollisten kieliopinnojen suorittajille, mutta ilmeisesti myös opiskelijoiden omat preferenssit. Siten valintoihin luonnollisesti vaikuttavat paitsi henkilökohtaiset mieltymykset ja koulussa saatu peruskielitaito, myös muutaman harvan kielen valta-asema opiskelun aiheuttamissa kielitaitotarpeissa.

Miten käyrät jatkuvat?

Ennustamisen vaikeudesta huolimatta on näkyvissä joitakin tekijöitä, jotka vaikuttanevat jatkoon. Valtion korkeakoululaitokseen kohdistuvista supistustoimista ja niiden vaikutuksista erityisesti kielikeskuksiin ei tätä kirjoitettaessa ole täsmällistä

tietoa. Olivatpa supistusten määrät millaiset tahansa, on ilmeistä että ne kohdistuvat pääasiassa tuntiopetukseen. Ennakkotietona on kerrottu huomattavista määrärahojen vähennyksistä. Kun otetaan huomioon, että vähän opettuja kieliä ja erilaisia alkeiskursseja opettavat enim-mäkseen sivutai päätoimiset tuntiopettajat, jää kielikeskusten ratkaistavaksi yrittääkö pakollisen opetuksen ylijäävillä varoilla pitää yllä laajaa kielten alkeisopetusta vai tarjotako mahdollisuus opiskella harvoissa kielissä yli minimivaatimusten. Todennäköistä on, että kielitarjonta kaventuu entisestään. Opetuksen supistuminen vaikuttaa todennäköisesti vähemmän yleisimmin opettuihin kieliin, koska tutkintojen edellyttämät kieliopinnot on joka tapauksessa järjestettävä. Määrärahojen supistamisen vaikutus opetuksen kehittämissyrkimyksiin ei ehkä ole yhtä ennustettava, eikä ole itsestään selvää, että muutokset kehittämistyössä näkyisivät tässä käytetyllä kurssimäärä-mittarilla.

Timo Sikanen: Selvitys kielikeskusopetuksesta lukuvuonna 1989-90. Korkeakoulujen kielikeskuksen tiedotteita 6/1990.

Timo Sikanen: Mitä kielikeskusopetuksessa tapahtuu? Kielikeskusuutisia 4/1992.

**GEDANKEN VOR EINER STUDIENREISE
NACH FINNLAND**
**Über den Sprachenunterricht aus der Sicht einer
Deutschlehrerin an einer Medizinischen Universität
in Ungarn**

**Kulcsárné Szemler Magdolna
Institut für Fremdsprachenunterricht
Medizinische Universität Pécs, Ungarn**

Auf die freundliche Einladung der Mitarbeiter des Zentralen Spracheninstituts der finnischen Hochschulen in Jyväskylä und des Sprachenzentrums der Universität Oulu hin verbringen wir eine Woche in Finnland und werden finnische Kollegen aus drei Sprachenzentren kennenlernen. Wir sind voller Freude und Erwartungen. Wir suchen unsere warmen Kleidungsstücke zusammen und verschaffen uns noch wärmere, wir lesen Reisebücher und machen uns Gedanken, wie wir diese Woche am besten nutzen können. Was mag wohl die finnischen Kollegen an unserer Arbeit interessieren? Welche Erfahrungen werden wir bei unserer Arbeit später einsetzen können? Wir dürfen diese einmalige Möglichkeit nicht versäumen, möglichst viele Informationen zu sammeln und eventuell fruchtbringende Kontakte mit den finnischen Kollegen auszubauen.

Warum sucht unser Institut aus Ungarn Kontakte in Finnland? Warum fahren zwei Englischlehrer und eine Deutschlehrerin eben nach Finnland, wo ja vorwiegend Finnisch gesprochen wird? Diese Frage läßt sich leicht beantworten, wenn man sich ein bißchen in Geschichte, Sprachwissenschaft, Politik und Wirtschaft auskennt. Trotz der geographischen Entfernungen, trotz der Unterschiede der gesellschaftlichen und wirtschaftlichen Lage der beiden Länder sind wir doch in vieler Hinsicht "Verwandte". Verwandte nicht nur in dem Sinne, daß wir gemeinsame Urahnen vorweisen können und unsere Sprachen nach den Beweisen der Sprachwissenschaftler verwandt sind, obwohl das ein Alltags-

mensch kaum wahrnehmen kann. Auch unsere Situation, besonders die Situation unserer Sprachen, ist in vieler Hinsicht verwandt. Wir sind Inseln auf der Karte Europas, wo Sprachen gesprochen werden, die nur wenige in Europa verstehen. Die gemeinsame Aufgabe liegt auf der Hand: wir müssen unseren Schülern und Studenten einen Sprachunterricht erteilen, der es ihnen ermöglicht, sich auch außerhalb der Grenzen ihrer Heimat verständigen zu können - in ihrem eigenen Interesse und auch im Interesse des Fachgebiets, das sie vertreten, sei es die Wirtschaft, der Handel, der Tourismus oder die Medizin. In unseren Ländern haben die Sprachlehrer dadurch einer besonders verantwortungsvollen Aufgabe nachzukommen.

Leider wurde in den letzten 45 Jahren infolge bekannter politischer Gründe in Ungarn die Rolle der Sprachlehrer und des Sprachenlernens sehr stark und gewollt unterschätzt. Die Folge ist katastrophal. Tausend und aber tausende von Akademikern arbeiten bei uns, die nicht mehr als zwei Jahre bei einer Wochenstundenzahl von 2-3 Sprachstunden eine Fremdsprache gelernt haben. Russisch lernte man meist 11 Jahre lang, aber ziemlich erfolglos. Wir haben sehr viel nachzuholen. Da an sprachlich gebildeten Fachleuten großer Mangel herrscht, werden wir philologisch gebildete Sprachenlehrer oft gebeten bzw. aufgefordert, Aufgaben zu übernehmen, die wir nur schwer und nicht ohne Gewissensbisse lösen können. Wir müssen oft als Fachdolmetscher und Fachübersetzer unseren Mann/unsere Frau stehen.

Es ist kein Zufall, daß in Ungarn dem Fachsprachenunterricht in letzter Zeit eine besondere Bedeutung zufällt. Wir sind keine Fachleute, aber wir müssen bereit und ausgebildet genug sein, um den Fachleuten die nötigen sprachlichen Kenntnisse vermitteln zu können, die ihnen eine zufriedenstellende sprachliche Handlungsfähigkeit auf den verschiedenen Anwendungsgebieten in ihrem Fachbereich ermöglichen. Diese Aufgabe haben wir Sprachlehrer auch an der Medizinischen Universität in Pécs zu erfüllen. Da ich unser Institut als Deutschlehrerin bei Ihnen vertrete, möchte ich im Rahmen dieser kurzen Zusammenfassung vor allem über die Lage des Deutschunterrichts an unserer Universität schreiben.

"Deutsch für Mediziner?" - diese Frage mag einigen Mitarbeitern der Spracheninstitute der Finnischen Hochschulen bekannt vorkommen. Der Satz mit dem Fragezeichen am Ende stammt nämlich aus dem Vorwort des in Finnland herausgegebenen Fachsprachenlehrbuches für Mediziner. Der Grund, warum ich diesen Satz zitiere, liegt darin, daß in Ungarn dieselbe Frage mit demselben Akzent gestellt werden könnte, wie in Finnland.

Wenn man an einer medizinischen Fakultät als Sprachlehrer einer "nichtenglischen Sprache" arbeitet, wird man früher oder später mit der Herausforderung konfrontiert, seine richtige Stelle, besser gesagt die Stellung der zu unterrichtenden Sprache in einer Unterrichtsinstitution, wo Englisch als Fremdsprache ohne Zweifel an erster Stelle steht, abschätzen und finden zu müssen. Die folgende Tabelle gibt eine Übersicht über die Zahl der Studenten in den verschiedenen Sprachkursen an unserer Universität:

Zahl der sprachlernenden Studenten erstes Semester 1993/94

Sprache	Zahl der Stud.	Obligato- risch	Fakul- tativ
Englisch	602	400	202
Deutsch	83	-	83
Franzö- sisch	31	-	31
Russisch	5	-	5
Latein	276	276	-
Gesamt	997	676	321

Die große Zahl der Englisch lernenden Studenten läßt sich damit erklären, daß Englisch in den ersten 4 Semestern bei uns ein Pflichtfach ist, andererseits wissen wir ja alle, daß in den meisten medizinischen Bereichen Englisch eine "Weltsprache" geworden ist. Die weiteren Fremdsprachen: Deutsch, Französisch und Russisch sind wählbare Fächer. Da die Medizinstudenten durch ihr Studium bzw. Praktikum und die zwei obligatorisch zu lernenden Sprachen (Englisch, Latein) sehr überlastet sind, müssen wir Deutschlehrer uns viel Mühe geben, Studenten für diese Sprache zu gewinnen. Die deutsche Sektion bietet ihren Studenten eine große Auswahl an Deutschkursen. Wir erteilen einen allgemesprachlichen Unterricht und seit einem Jahr haben wir nach langjähriger Pause wieder mit dem Fachsprachenunterricht begonnen. Wegen der großen Belastung der Studenten werden die Deutschstunden oft in den späten Abendstunden gehalten, was für die Studenten auch ziemlich anstrengend ist.

Wir tun aber unsere Arbeit in der Überzeugung, daß das Wissen, das wir unseren Studenten bieten, und dabei denke ich nicht nur an das Sprachwissen, sondern auch an die landeskundlichen Informationen, ihnen

während des Studiums und später im beruflichen Leben von Nutzen sein wird. Dank der guten Beziehungen zwischen Deutschland und Ungarn und der guten nachbarschaftlichen Beziehung mit Österreich erhalten immer mehr Studenten die Möglichkeit, ihr Praktikum in einem deutschsprachigen Land zu absolvieren, sie erhalten Stipendien und unsere praktizierenden Ärzte können auch immer öfter eine Studienreise unternehmen. Oft werden unsere Studenten auch von Forschern theoretischer Institute mit dem Ziel besucht, ihr Deutsch ein bißchen "aufzubessern", weil sie für eine längere Zeit in ein deutschsprachiges Land reisen. Und wir wissen alle, in einem fremden Land kann man erst richtig Erfolge erzielen und gute Kontakte ausbauen, wenn man die Sprache des Gastgeberlandes beherrscht.

Wir arbeiten seit einem Jahr mit der finanziellen Unterstützung einer ungarischen Stiftung (Kunó Klebelsberg) und der moralischen Unterstützung des Goethe-Instituts an der Zusammenstellung eines medizinischen Fachsprachenlehrbuches. Bei der Zusammenstellung des Materials und bei der Planung unserer Fachsprachenstunden gehen wir davon aus, was unsere Studenten in ihren Studienjahren und später während ihrer beruflichen Laufbahn benötigen. Wir verfolgen dreierlei Leit motive: das Material soll praktische Ziele verfolgen, möglichst interessant sein und zur Aktivität anregen. Unseren Zielsetzungen gemäß müßten Studenten in die Lage versetzt werden, die für ihre Arbeit nötigen Fachartikel lesen und verstehen, darüber Referate halten und Fachkorrespondenz führen zu können, Vorträgen genügend Informationen entnehmen, ein Praktikum in deutsch-

sprachigen Ländern absolvieren und mit deutschsprachigen Patienten ein Gespräch führen zu können. Wir wissen dabei, daß die Fachartikel vorwiegend auf Englisch gelesen werden. Es gibt aber ein Gebiet, wo für unsere Studenten die Wichtigkeit der deutschen Sprachkenntnisse der des englischen Sprachwissens gleichgestellt werden kann, oder sogar den Vorrang hat. Das ist die sprachliche Kommunikation mit einem deutschsprechenden Kranken in Ungarn, wo im Sommer tausende von Deutschen und Österreichern ihren Urlaub verbringen, oder aber in einem medizinischen Institut in einem deutschsprachigen Land, wo unsere Studenten, wie schon erwähnt, nicht selten die Möglichkeit haben, ihr Praktikum zu absolvieren. Wenn man in Ungarn also ein geeignetes und zufriedenstellendes Fachsprachenmaterial für Mediziner zusammenstellen möchte, müssen diese Erwartungen weitgehend berücksichtigt werden.

Ich möchte auch diesbezüglich mit den finnischen Kollegen, die Deutschunterricht erteilen und/oder an der Gestaltung von Fachlehrbüchern tätig sind, Erfahrungen austauschen. Soweit ich ihre Arbeit kenne, haben wir von ihnen viel zu lernen. Ich fahre in der Hoffnung nach Finnland, daß dieses Treffen nicht das erste und zugleich das letzte sein wird, sondern unsere Beziehungen auch weiterhin bestehen und eine Fortsetzung in Ungarn haben werden. Es möge ein schönes Beispiel dafür sein, wie Sprachlehrer aus zwei Ländern für eine dritte Sprache arbeiten und dadurch ihren Beitrag dazu leisten, daß Völker einander nicht nur sprachlich, sondern auch menschlich besser verstehen.

THEME: "SECOND/FOREIGN LANGUAGE ACQUISITION"
14th Summer School of Linguistics, June 7-11 1993,
University of Jyväskylä

Suzy McAnsh
University of Oulu

The fact that last year's summer school encompassed four widely disparate topics under the banner of "Second/Foreign Language Acquisition" is surely an indication of the breadth of present day studies in the area. Furthermore, there were clear signs of a tendency to create links in order to derive more meaningful results: by forging associations with other connected disciplines, anchoring studies firmly in their social context, and facilitating channels of communication between the stakeholders in research.

The lecturers invited to lead the summer school were Dick Allwright from the University of Lancaster, who chose to examine the relationship between language learning in the classroom and teaching practices; Christopher Candlin (Macquarie University, Sydney) who took a critical approach to communication in the workplace and the concerns of occupational literacy programmes in Australia; Gabriele Kasper (University of Hawaii), who discussed research problems in inter-language pragmatics; and Paul Meara (University of Wales, Swansea), who presented his own studies into the measurement and testing of learners' vocabulary. These four topics served to illustrate a diverse range of methods employed in the study of language acquisition and, perhaps more importantly, to highlight the different interests advanced by studies in F/SLA: aiding researchers to carry out better research, informing teachers to enable them to act with greater awareness of classroom phenomena and learners' needs, and protecting learners' interests both as key participants of the classroom and in a wider social context in the workplace.

As a prelude to a series of lectures entitled "Understanding Classroom Learning and Teaching", Dick Allwright began by conceptualising the variables occurring in teaching and learning. This led to the introduction of a preliminary model or "analysis", from which he derived a set of research questions aimed at providing a description of the variables contained in the model and relating them to one another. He went on to discuss the roles of researchers, teachers and learners in the process of making sense of classroom experiences, and the need to recognise and integrate the interpretations of learning and teaching experiences of the parties concerned. An important theme for Allwright was that of developing "collegiality" between researchers and "practitioners" in order to ensure easier access to each other's work and to promote productive dialogue on issues understood from different standpoints. Allwright ended by returning for a closer look at his initial set of research questions, exploring complications involved in defining research topics and methodological difficulties in carrying out research on classroom learning.

While Allwright focussed on the responsibilities of those concerned with classroom learning from a primarily rather teacher-centred perspective, Christopher Candlin considered the accountability of "workers with language" in a wider, societal context, in which language programmes have implications for the learner beyond her/his level of achievement in the language itself. Candlin chose to examine language, learning and teaching in the light of industrial restructuring in Australia today, where new demands are being placed on employees

with a variety of native language backgrounds, and where English language proficiency is an instrument of power in the labour market. The impact of new policies on the curriculum, and reassessed roles for teachers as "agents for change" in the community were just two of the issues considered. Candlin went on to argue the need for teachers to develop their awareness, on linguistic and pragmatic levels, of the discourse genres relevant to their students' contexts so that critical selections of curriculum content can be made. He called for an effort to relate discourse analysis to a social theory, and to take a critical, rather than merely descriptive, approach to the study of language data in order to understand, and if necessary confront, the ideologies on which social practices are based. The notion of "crucial sites", moments in discourse which can lead to personal repercussions for one or more of the participants and where assumptions and ideologies underlying social interaction are discernible, was explored in some detail. Candlin's angle on the study of discourse is also particularly relevant in Finland today, at a time of change and social concern, when language is used to shape opinion and affect policy at many levels of our society.

Gabriele Kasper began with an overview of current issues in cross-cultural and interlanguage pragmatics, outlining topics on which studies have been carried out, and indicating areas so far neglected in research. To date, mainstream pragmatics and second language acquisition research have had little to say with respect to the development of pragmatic competence in the learner, particularly with learners of lower proficiency levels, but Kasper sought to illustrate how traditional research questions associated with these fields can be applied to the study of interlanguage pragmatics. One theme which is, however, shared by both pragmatics and SLA research is pragmatic transfer which, as a result perhaps, has become one of the key issues in interlanguage pragmatics. Kasper's contribution continued with an analysis of

methods in interlanguage pragmatics: data collection techniques were reviewed, the appropriacy of the various collection "instruments" for investigating different types of questions in interlanguage pragmatics was discussed, and the methodological problems of collecting and analysing valid and comparable data were assessed. Finally, methods of data-collection normally used for research were appraised for their applicability to classroom activities geared at helping learners to develop pragmatic aspects of language competence.

In an account of explorations into vocabulary learning, Paul Meara chose to report on his own research, both recent and in progress. Initially, he reviewed his investigations into the assessment of the lexical load to which learners are exposed in environments such as BBC World Service broadcasts and language classrooms. Another main focus was the difficulty of comparing various methods for teaching or learning vocabulary, since research in this area is most often carried out under controlled experimental conditions, which fail to match the circumstances in which individual learners at different stages of proficiency learn languages over various time spans in the real world. Meara reported his own research explorations into a statistical "transitional probability matrix", with which he hopes it may be possible to make long term predictions about a learner's vocabulary growth. If a learner's vocabulary size was known prior to a particular teaching program, the actual growth of a learner's vocabulary could be gauged after the programme and compared with predicted vocabulary growth. Thus, Meara contends, the efficacy of the teaching or learning methods used could be assessed. Thirdly, the need for a standard test capable of determining the size and shape of a learner's vocabulary was discussed, and Meara presented his work in this direction on "word recognition tests". Despite problems of both a theoretical and practical nature, Meara claims that this method of testing the size of learners' vocabularies still has a

number of advantages over other existing testing methods. Meara concluded by introducing a working model of the mental lexicon, which attempts to describe the cognitive processes involved in handling both active and passive vocabulary.

By the end of the summer school it was clear that second or foreign language

acquisition offers opportunities for all tastes in applied linguistic inquiry, with no shortage of research questions left to be addressed in any of the four topics covered by the speakers. The select and highly relevant bibliographies of supplementary readings supplied by some of the lecturers provide an excellent starting point for those inspired to follow up the issues discussed.

* * * * *

The 15th Summer School of Linguistics will take place in Jyväskylä, June 6-10, 1994. For further information, see p. 39

* * * * *

ATT UNDERVISA NORDISKT I FINLAND
Seminarium på Hanaholmens kulturcentrum,
Esbo, 29.-30.10.1993

Hans Jørgen Boe, Maj-Len Kääriäinen, Onerva Mälkönen
Jyväskylä universitet

Sista veckoslutet i oktober hölls ett seminarium kallat "Att undervisa nordiskt i Finland" på Hanaholmens kulturcentrum i Esbo. Arrangör för seminariet var Dansk lektorsamarbejde i Finland och Hanaholmen - kulturcentrum för Sverige och Finland. I seminariet deltog ett femtiotal lektorer, lärare och forskare i de nordiska språken.

Första seminariedagen inleddes med inlägg och diskussioner om främmande-, grann- och andraspråksdidaktik (docent Johannes **Wagner**, lektor Ruth **Mulvad**, svensklärare Kjell **Weimer**) samt om läsförståelse (doktorand Therese **Hauge**, fil lic Jan **Rosiek**, lektor Monica **von Bonsdorff**, lektor Jette **Eriksen Benrós**). Andra seminariedagen fortsatte med grupparbete om läsförståelse. Arbetet skedde på basis av de inviterade föredragshållarna von Bonsdorffs och Huges utsända material och med dem som rådgivare. Efter en

praktiska delen av seminariet fick deltagarna lyssna på inlägg om hörförståelse och talinläring (fil. lic. Tuija **Nikko**, lektor Karin **Fabreus**) och skrivdidaktik (bitr. prof. Håkan **Ringbom**, lektor Asger **Albjerg**).

På seminariet behandlades mycket olika aspekter av undervisningen i nordiska språk i Finland. Den finska modersmålsundervisningen berördes endast perifert. Det uttalade syftet var att diskutera, hur man kan få in nordismen i olika ämnen, men denna fråga behandlades knappast.

I stället tog flera av de inbjudna forskarna upp frågan om, hur man kunde få in nya metoder i undervisningen eller om man kunde kombinera olika metoder på nya sätt. När det gällde svenskans grannspråk, dvs. de andra skandinaviska språken, gällde diskussionen, huruvida man skulle undervisa

i dem som främmande språk eller om man skulle fortsätta att betrakta dem som ett slags passivt tillägg till svenskan.

För de lärare på fältet som höll anföranden var bristen på litterära och andra kulturella inslag i undervisningen ett centralt och genomgående problem. Det rådde allmän enighet om att Finland skilde sig från de andra nordiska länderna beträffande traditionen inom språkundervisningen som helhet och inom undervisningsmaterialet i synnerhet. Skillnaden markerar sig på så sätt, att man i Finland traditionellt har betonat träning av grammatik och översättning genom konstruerade texter, medan det speciellt i Danmark råder en lång och stark tradition för att i synnerhet i gymnasiet sträva emot en humanistisk bildning, där litterära texter ingår som en mycket central del.

Många önskade att förnya språkundervisningen i Finland genom att gå i 'skandinavisk' riktning, men det ansågs också viktigt att hålla fast vid betonandet av exakta kunskaper, t ex i fråga om ordförråd och betydelser, samt att helt enkelt motivera och aktivera eleverna att använda inlärningspråket på olika sätt - eller kanske bara på *något* sätt överhuvudtaget!

Docent Johannes **Wagner**, Odense universitet, påpekade att det är svårt att exakt kontrollera effekten av olika metoder, eftersom receptionen, förståelseprocessen sker inne i huvudet.

Den nedärvda traditionen spelar en viktig roll för undervisningen. Wagner redogjorde för två traditioner som enligt honom finns i åtminstone Nordeuropa:

- a) inom *realskolan* härskar en engelsk tradition som strävar till en praktisk bildning, *språkbruk*. Den bygger på samtal och brukstexter;
- b) inom *gymnasiet* dominerar en fransk/tysk tradition som strävar till en humanistisk bildning och språkligt *vetande*. Denna tradition arbetar mest med litterära texter och studerar textens innehåll.

Ett viktigt element är den 'ämnes-identitet' som traditionen har gett upphov till. Wagner framkastade två teser:

- 1) medvetande om ämnesidentiteten är en förutsättning för innovation inom ämnet;
- 2) undervisningsämnet danska (nordiska?) som främmande språk [i Danmark] är starkt påverkat av traditionen för undervisning i främmande språk.

Är danska grannspråk eller främmande språk, om eleverna är finsktalande svenskstuderande? Frågan ställdes av lektor Ruth **Mulvad**, Åbo universitet. Även norsk- och svensktalande elever får speciella problem med danska, därför att danskt tal visserligen motsvaras av dansk skrift, men enligt ett annat mönster än vad de förväntar sig.

Skriftligt och muntligt språk skall inläras *separat* och *parallellt*, och när man undervisar i (danskt) tal, bör man utgå från det talade ordet och hänvisa till enkla regler för förhållandet mellan tal och skrift. Ruth Mulvad hade haft stor nytta av den transkriptionsmodell som har utvecklats av Hans Jørgen **Boe** vid Jyväskylä universitet för att hjälpa finska studenter att analysera förhållandet mellan skrift och uttal i danska.

Lästeknik kan vara till stor nytta i undervisningen i främmande språk, ansåg doktorand Therese **Hauge**, Odense universitet. Hon redogjorde för läsförståelsens problematik och behandlade bl a den "inadekvata läsaren". Den goda läsaren har inga problem, medan den dåliga läsaren blockerar för förståelsen, "får kortslutning". Den inadekvata läsaren kan vanligen kompensera sina brister med andra områden inom bakgrundsvetandet.

Den *dekonstruktiva* textanalysen presenterades av fil lic Jan **Rosiek**, Københavns universitet. Dekonstruktionen bygger på en närläsning av språket samt en fjärrläsning som inkluderar upplysningar utanför språket. Den bryter således med den traditionella 'nykritiken'. Målet för den dekonstruktiva textanalysen är att *läsaren* - något försenat! - skall identifiera sig med författarjaget.

Lektorerna **Monica von Bonsdorff**, Åbo universitet/Vasa, och **Jette Eriksen Benrós**, Vasa universitet, betonade betydelsen av undervisningstexter på olika nivåer som ger läsoplevelser och utvecklar fantasin.

Seminariet avslutades med "Andra perspektiv på undervisningen". Docent, fil dr **Thomas Henrikson** berättade om hur man kan integrera kulturen i undervisningen och lektor **Erlingur Sigurðsson**s tema var "Isländska på de finländska universiteten". Svenskläraren **Onerva Mälkönen** från Jyväskylä universitet talade om atmosfärens roll i en undervisningssituation. Hon har på basen av kursvärderingar gjorda av studenterna kommit fram till att känslorna spelar en avgörande roll för inläringen.

Lärarens uppgift är att skapa en sådan atmosfär att studenterna t ex inte är rädda. Läraren ska också visa att hon/han respekterar studenterna och deras åsikter, bl a genom att använda "rundor", då var och en får säga sin mening.

Seminariet var givande. Inläggen och diskussionerna väckte intresse för och idéer om hur undervisningen kunde utvecklas i en mera skandinavisk riktning genom att t ex utöka de litterära och kulturella inslagen. Att få träffa kolleger från andra universitet och de andra nordiska länderna är alltid stimulerande. Seminarier över riks-, språk- och kulturgränserna i Norden är alltid att eftersträva.

NEUVOTTELUTAITO Ekokonsultit, ideasta toimintaan

Video (22 min) + opasvihkonen (7 s.)

Suunnittelu ja ohjaus: Riitta Koskimies & Liisa Lavón

Tuottaja: Korkeakoulujen kielikeskus, Jyväskylän yliopisto, 1983

Koskimiehen ja Lavónin kokoustaidon opetusvideo, *Pilvilinnan kuukausikokous*, on saanut parikseen neuvottelutaitoa käsittelevän videon opasvihkoineen. Video-ohjelmat täydentävät toisiaan hyvin, sillä usein opetuksessa käsitellään samalla kurssilla tai peräkkäisillä kursseilla kokous- ja neuvottelutaitoon liittyviä asioita.

Opasvihkosen mukaan neuvottelutaidon video auttaa opiskelijaa ymmärtämään, että neuvottelemineen on tavoitteellista ja hyviin ja kestäviin ratkaisuihin pyrkimistä. Tekijät korostavat, että video on koostettu opiskelijoiden ja opettajan yhteisen pohdiskelun avuksi ja pohjaksi.

Opasvihkosessa annetaan vihjeitä siitä, miten nauhaa voidaan käyttää. Ohjeet on tarkoitettu ennen kaikkea opettajalle, joka voi niiden avulla johdatella keskustelua, suunnata opiskelijoiden huomion jollekin neuvotteluun liittyvälle erityisalueelle tai antaa opiskelijoille tehtäviä ohjelman pohjalta. Koskimies ja Lavón korostavat, että video-ohjelman käyttötapoja on monia. Opettajan kyvyt ja halu ovat raja uusien sovelluksien kokeilemiselle ja kehittämiselle.

Ekokonsultit, ideasta toimintaan -videon neuvottelut liittyvät suunnitteluryhmän työskentelyyn ja koskettelevat sen käynnistämää liiketoimintaa. Yritystoiminnan suunnitteluryhmän neuvottelijat ovat opiskelijoita, ja sen on nimennyt kauppa korkeakoulun ylioppilaskunta.

Video-ohjelma koostuu neljästä osasta, joita voidaan pitää onnistuneen neuvottelun edellytyksinä. Neuvottelun menestymiseen vaikuttavat tuloksellinen ilmapiiri, hyvä valmistautuminen, vuorovaikutuksellisuus ja neuvottelun organisointi. Näiden pääjaksojen lisäksi ohjelmaan voidaan lukea kuuluvaksi johdanto- ja yhteenveto-osat. Ilmapiiriä, valmistautumista, vuorovaikutusta ja organisointia koskevat jaksot ovat itsenäisiä kokonaisuuksia: toimitaan erityyppisissä neuvotteluissa ja neuvottelutiloissa, osallistujat ja osallistujamäärät vaihtelevat ja neuvottelun aihe ja päämäärä vaihtuvat, vaikka samaa teemaa käsitelläänkin. Varsinaisten neuvottelemista kuvaavien jaksosten lomaan on johdanto-osuudesta alkaen sisällytetty lyhyitä informatiivisia osia, joiden avulla ennakoitaan tai kerrataan keskeisiä asioita. Keskeiset asiat poimitaan taustalta kuuluvan selostajan äänen tai graafisten kuvien avulla.

Kun neuvottelutaidon videon on katsonut muutaman kerran kokonaisuutena alusta loppuun, se tuntuu toimivan paremmin jaksotettuna, juuri siten kuin tekijät opasvihkosessa ehdottavatkin. Neuvottelemisesta video-ohjelma ei anna kokonaiskuvaa, koska neuvottelutilanteet vaihtuvat jaksosta toiseen ja koska neuvottelun teoriataustaa valotetaan osin epäsystemaattisesti. Ekokonsultit-video sopiikin mielestäni parhaiten pääjaksoittain esitettäväksi ja toimii virikkeenä aloitettaessa uutta aihealuetta neuvottelutaidosta.

Tuloksellinen ilmapiiri. Ideapalaveri

Jakso painottuu kuvaamaan ideapalaverin jälkityöskentelyä, missä punnitaan eri ideoiden paremmuutta. Ekokonsultointi-idea nousee keskeiselle sijalle, sillä vaihtoehtoisia ideoita vain sivutaan. Ekokonsultointia vastustavat tai ideaa vielä epäilevät saavat melko vähän puhetilaa itselleen. Erimielisyys tulee joskus jopa ylikorostuneesti esiin. Harmillista on, että näkemysten yhdenmukaistuminen jää katsojan arvatavaksi. Pikemminkin ohjelman perusteella katsojalle jää vaikutelma siitä, että vähemmistöön jääneiden vastustajien yli on kävelty, sillä he eivät ole mukana myöhemmissä neuvotteluissa.

Ideapalaverin keskustelu alkaa muodollisena, puheenvuoroja pyydetään puheenjohtajalta. Asian edetessä innostus kasvaa, puhutaan päällekkäin ja ollaan erimielisiä. Keskustelun muuttuva ilmapiiri kuvastaa hyvin ryhmän toiminnassa tapahtuvaa kehittymistä. Jakso päättyy pause-näppäimen kuvaan. Tätä ohjetta kannattaa todella noudattaa, sillä pureskeltavaa nähdyn perusteella varmasti on.

Hyvin suunniteltu on ... Sponsorია etsimässä

Kolme graafista kuvaa ja juontajan ääni johdattelevat ohjelman toiseen pääjaksoon. Kuvien sisältämä informaatio ja puheen informaatio kyllä tukevat toisiaan, mutta katsojalle tarjotaan niin paljon yksityiskohtaista tietoa että kaiken hahmottaminen parinkin katselukerran jälkeen tuntuu mahdottomalta.

Osapuolten välinen neuvottelu alkaa varsin pitkällä äänettömällä jaksolla, missä opiskelija-neuvottelijat odottavat mahdollisen sponsorin puheille pääsyä. Tässä jaksossa videon tekijät haluavat neuvoa katsojaa kädestä pitäen: älä tee näin, vaan toimi näin. Ensin käydään pitkähkö jäsentymätön ja

valmistautumattomuutta osoittava keskustelu. Sitten esitetään korjattu versio, missä neuvotteluun liittyvät asiat käydään läpi järjestyksessä, yksityiskohdat on selvästi mietitty etukäteen ja neuvottelijoiden välinen työnjako tuntuu suunnitellulta. Olisiko sittenkin riittänyt vain jompikumpi toteutus? Entä jos sponsorineuvotteluun osallistuvista opiskelijajoista toinen olisi ollut valmistautunut ja toinen ei? Mitä jos huono valmistautuminen olisi johtanut sponsorin kieltäytymiseen? Ja entä jos sitten olisi yritetty toista sponsoria? Epäonnistuneen ja onnistuneen neuvottelun väliin olisi voinut sisällyttää pienen jakson, missä kuvataan neuvottelukunnan jäsenten yhteistä valmistautumista työnjakosuunnitelmineen.

Puhuminen hopeaa, ymmärtäminen ... Toteutuksen suunnittelu

Siirtyminen kolmanteen jaksoon on rakenteeltaan samanlainen kuin edellisten jaksosten välinenkin. Ensin pause-näppäimen kuvalla kehoitetaan pysähtymään ja työstämään sitä, mitä ohjelmassa käsiteltiin. Sitten kolme piirroskuvaa ja taustaaäni johdattavat vuorovaikutusta käsittelevään osuuteen.

Onnistuneen sponsorineuvottelun tuloksena seuraavaa neuvottelua käydään ruotsinlaivalla. Neuvottelijoiden keskustelu on korostuneen tavoitteellinen ja järjestelmällinen. Aika ajoin neuvottelijoiden puhe häivytetään ja vuoron saa juontaja, joka ohjaa kiinnittämään katsojan huomion neuvottelun vuorovaikutuksellisuuteen. Hyvän neuvottelijan ominaisuuksiksi nousevat mm. kuunteleminen, perusteleminen ja mukautumiskyky.

Vuorovaikutusjakson tekijät ovat ajatelleet valmiiksi. Ohjelmaa seuraavan opiskelijan tehtäväksi jää mieleenpainaminen. Edellisissä jaksoissa katsojalta edellytettiin myös kriittisyyttä, analysointi- ja päättelykykyä. Tällaista vaativampaa katseluotetta jäin nyt kaipaamaan.

Neuvottelun organisointi

Neljänteen jaksoon liu'utaan suoraan kolmannesta ilman pause-näppäimen kuvaa, aiheeseen johdattelevaa juontoa tai piirrosta. Katsojaa tämän hieman hämmentää, sillä aiemmista jaksosten vaihdoksista on jotenkin kuvitellut jaksosten vaihdosten aina noudattavan samaa rakennetta. Siirtymä jaa huomattomaksi myös siksi, että otsikko ei ole kaksoismuodossa kuten aikaisemmissa jaksoissa. Ovatko tekijät todella miettineet ratkaisuaan? Samanlaisena toistuva jaksoneuvottelu vaihdos ei tee rakenteesta yksitoikkoista, vaan auttaa ennen kaikkea katsojaa jäsentämään kokonaisuutta. Olisin tässäkin käyttänyt kaksoisotsikointia, vaikka yksiosainen otsikko riittäisi jokaisen jaksoneuvottelun nimeksi. Valita sitten voi viitteellisemmän tai asiallisemmän otsikkoversion.

Sisällöltään Neuvottelun organisointi -jakso on niukka. Menettelytapojen hallitseminen käsitellään osin jo vuorovaikutusjaksossa. Esityslista ja muistio jäävät lähes ainoaksi anniksi neljännessä jaksossa. - Edellisen jaksoneuvottelun tapaan asiat käsitellään valmiiksi ajateltuina. Voi kun tähänkin jaksoon tekijät olisivat löytäneet lähestymistavan, jossa katsojalta vaaditaan enemmän ajatustyötä.

Johdanto ja yhteenveto

Neljän pääjakson lisäksi ohjelmassa on selvä johdanto-osa ja lopetusjakso. Johdanto on pitkänpuoleinen. Merellisestä maisemakuvauksesta siirrytään väläyksiin erityyppisistä neuvotteluista. Kuva käväisee kansainvälisessä neuvottelussa yhtä hyvin kuin työmaapalaverissa. Se vieraillee ilmeisestikin opiskelijaryhmien välisessä videoneuvottelussa. Mutta miksi ihmeessä kuvataan myös eduskunnan täysistuntoa? Siellähän noudatetaan kokoukselle ominaisia menettelytapoja!

Tekijät ilmeisesti epäilevät, etteivät kuvat riitä kertomaan neuvottelujen moninaisuudesta. Vielä turvaututaan lehdistä leikatuihin, neuvottelua käsitteleviin otsikoihin. Samanaikaisesti, kuvien vaihtuessa taustalla

kertoo selostajan ääni neuvottelusta. Alku on runsauden sarvi, jossa yksityiskohdat syövät toisiaan. Hieman niukemminkin tarjonnalla neuvottelun moninaisuus olisi varmasti tullut katsojalle selväksi.

Lopetusjakso on kaksiosainen. Ensin kootaan Mutta muista kuitenkin -otsikon alle video-ohjelman pääjaksot iskusanoina, ja taustalla soi musiikki. Sitten juontaja puhuu asiat, ja merellinen maisema toistuu. Näin saadaan kehä sulkeutumaan, päästään takaisin alkuun. Jompikumpi yhteenveto olisi varmaankin riittänyt.

Teknisesti videonauha on laadultaan samaa tasoa kuin tekijöiden aiempi kokoustaitoa käsittelevä video, ei siis paras mahdollinen. Kuvaus- ja valaistustekniset ratkaisut jäävät asiantuntemukseni ulkopuolelle, mutta äänentoistoon olisi pitänyt kiinnittää hieman enemmän huomiota. Kaikuminen vaikeuttaa joskus ymmärtämistä. Pälletään puhuvien innostuneiden neuvottelijoiden äänet olisin häivyttänyt varsin nopeasti, koska puheenvuoron sisällöstä on vaikea saada selvää.

Neuvottelutila ja istumajärjestys ovat ideaalipalaverissa hieman hankalat. Tämä niin kuin muutkin tekniset ongelmat johtunevat niukan budjetin aiheuttamista kompromissiratkaisuista. Tuottajan voisi toivoa tulevilla kerroilla kiinnittävän tähän huomiota ja auttavan tekijöitä löytämään mahdollisimman hyvät ratkaisut.

Mika Saastamoisen tekemät graafiset kuvat tuovat vaihtelua kuvalliseen toteutukseen. Niissä on sisällöllistä ideaa. Mutta kuvien monipuolisuus kärsii toteutuksesta. Pienikokoiset, runsaastikin tekstiä sisältävät piirrokset viiptyvät ruudussa vain hetken ja lisäksi taustalla juontaja puhuu hieman eri näkökulmasta, vaikkakin samaa asiaa. Kuvien sisällöstä menettää siis suurimman osan jos kuuntelee juontajaa. Tai sitten käy päinvastoin.

Kaiken kaikkiaan Ekokonsultit, ideasta toimintaan -video tarkastelee neuvottelua monipuolisesti. Ohjelman katkelmallinen

rakenne kannattaa hyödyntää opetuksessa katsomalla jakso kerrallaan ja työstämällä se ennen kuin edetään seuraavaan. parhaiten video mielestäni palvelee neuvottelutaidon alku- ja perusopetuksessa. Erityisesti se soveltuu korkeakouluopiskelijoille ja muille nuorille aikuisille.

Hilkka Kallio

**Sonja Tirkkonen-Condit and John Laffling (eds.) :
RECENT TRENDS IN EMPIRICAL
TRANSLATION RESEARCH**

**Kielitieteellisiä tutkimuksia/Studies in Languages N:o 28,
Joensuun yliopisto, Humanistinen tiedekunta, 1993.**

Tämä käänöstutkimusta koskeva artikkelikokoelma on monessa mielessä mielenkiintoinen: se valottaa käänöstutkimuksen viimeisiä suuntauksia niin teorian kuin käytännön kannalta; siinä on selvä johtajatus, ja toisaalta se osoittaa miten moniaalle tutkimus saattaa haarautua. Julkaisun seitsemästä artikkelista kokonaista neljä koskee kirjallisuuden kääntämistä. Jollen erehdy, suomalainenkin käänöstutkimus keskittyi alkuvuosina asiategsteihin ja niihinkin periaatteessa lingvivistisistä näkökohdista käsin.

Kokoelman ensimmäinen kirjoittaja, israelilainen käänösteoreetikko Gideon **Toury**, joka on tunnettu ns. "Touryn käänösmallista" (lähde- ja kohdekielen teksteemien vastaavuudesta), edustaa teoreettisesti painavinta antia. Toury, kohdekielisen lähtökohdan kannattaja, käsittelee hänkin kirjallisuuden kääntämistä, mutta pitää sitäkin vain yhtenä tapana siirtää kulttuuri-elementtejä kielestä toiseen. Avainasemassa on kohdekielinen kääntäjä, sillä hän on henkilö, jonka kulttuurikantaan uusi elementti siirretään. Uuden elementin vastaanotto riippuu tietenkin monesta

seikasta: mm. siitä mikä funktio tekstillä on uudessa ympäristössä. Toury ei voi liiaksi painottaa kohdekielisen kulttuurin mallipiirteitä - ne nimittäin määräävät hyväksymisen asteen. Esimerkkinä Toury mainitsee vanhan saksalaisen Schlaraffenland-sadun käänöksen hepreaan. Kun suoraa mallia vastaanottavassa kulttuurissa ei ollut, käytettiin kiertotietä: sellaisen tarjosi venäläinen satu tai tarina, joka oli vastaanottavassa kulttuurissa tunnettu. Toury huomauttaa, ettei lähde- ja kohdekielisten kulttuurien strukturaalisiin eroihin ole kiinnitetty tarpeeksi huomiota sen vuoksi, että käänöstoiminta ja -tutkimus on tapahtunut suurimmaksi osaksi eurooppalaisten kulttuurien ja kielten välillä: ne ovat saaneet toisiltaan niin paljon vaikutteita, etteivät kulttuurierot ole haitanneet käänöstoimintaa. Toury painottaa kohdekielen kulttuurikontekstia jopa siinä määrin, että oikean struktuurin löytämiseksi ovat poistot, mukailut ja jopa lisäykset sallittuja, mikä puristaneen monen kirjallisuuden kääntäjän rinnasta helpotuksen huokauksen. Mutta kuten kaikessa eroavuudessa, tässäkin on aste-eroja. Kääntäjän on pidettävä mielessä, onko hän tekemässä

lingvistispohjaista siirtoa, tekstuaalista käännöstä vai "kirjallista" käännöstä - termihän on ambivalentti: Touryn mukaan on tehtävä ero kahden asian välillä: käännetäänkö kirjallisuutta kirjallisuudeksi vai saako se tulokielessä muita funktioita.

Tiina **Puurtinen** käsittelee artikkelissaan kahta samana vuonna suomeksi ilmestynyttä Frank. L. Baumia "Ozin taikurin" käännöstä (Kersti Juva: *Ozin velho* ja Marja Helanen-Ahtola: *Oz-maan taikuri*). Materiaalin valinta on onnistunut, sillä kontekstumuuttujat tuskin voisivat olla identtisempiä. Teoreettisessa johdannossa viitataan kuuteen auktoriteettiin: Zohar Shavit, Birgit Stolt, Göte Klingberg, Katharina Reiss, Gideon Toury ja hiljan lastenkirjallisuuden suomentamisesta väitellyt Riitta Oittinen. En tosin tajua, mitä tekijä tarkoittaa sillä, että uskollisuus lähtökielen tekstille on nykyään tavanomainen vaatimus aikuisille käännettäessä (s. 25: "The requirement of faithfulness to the source text, which is nowadays usually the rule when translating adult literature...), sillä edellä mainituista ainoastaan Klingberg on tällä kannalla. Lastenkirjallisuuden kääntäminen, jos mikä, vaatii kohdekielisen yleisön kannalta hyväksyttävää tekstiä: johan termi "lastenkirjallisuus" ilmoittaa eksplisiittisesti vastaanottajan: lastenkirjallisuuden lisäksi meillä ei liene muita vastaavia nimityksiä kuin "nuortenkirjallisuus", "tyttöjenkirjat" ja "poikienkirjat".

Tutkimus osoitti, että kohderyhmän nuoret lukija (9-10 -vuotiaat) pystyivät helpommin lukemaan KJ:n sanastovalinnoiltaan tuttua ja syntaksiltaan yksinkertaisempaa tekstiä; sen jälkeen ei tyyllinen hyväksyttävyyden ollut mainittavan erilainen; aikuislukijat taas (ts. ne, jotka epäilemättä lukivat ääneen satuja lapsille) saattoivat arvostaa enemmän MHA:n kirjallisesti "luovempaa" ja romantista satumaisempaa loihtivaa tyyliä.

Marja **Jäniksen** artikkeli osoittaa kuinka monisäikeisen verkoston näytelmän kääntäminen luo. Kirjoittaja tutki Anton Tšehovin näytelmästä "Kolme sisarta"

kolmea eri aikoina tehtyä suomennosta: Eino ja Jalo Kaliman (1940-luvun puoli-väli), Esa Adrianin (1970-luvun alku) ja Martti Anhavan (1984). Kaliman käännöstä leimaa pietetti ja uskollisuus alkutekstiä kohtaan samalla kun teksti ottaa huomioon näyttämölliset näkökohdat, olihan Kalima ollut Stanislavskin oppilas ja myös syvästi perehtynyt venäläiseen hengenlaatuun. Adrianin suomennos on modernimpi ja analyttisempi ja noudattaa aikansa suomalaista teatteripuhetta. Martti Anhavan käännös, viimeksi syntynyt, on kirjallisin. Sitä tuskin lieneekään tarkoitettu puhtaasti teatterikäyttöön. Mutta kuten aina teatterissa, tekstin lisäksi on otettava huomioon muut esityksessä vaikuttavat merkkijärjestelmät. Tekijä on tutustunut teatterisemiotiikkaan Serpierin ja Pavis'n välityksellä. Muitakin voisi suositella (esim. Übersfeld, Rastier, Jansen), mutta kun ei ole kysymyksessä näyttämöesitys, mainitut riittänevät. Tekijä vertailee käännöksiä leksikaalisten muutosten perusteella. Venäläistä alkutekstiä verrataan sanasanaisen englantilaisen käännöksen avulla, metodi, jota Tourykin tällaisissa tapauksissa suosittaa. Tarkemman tarkastelun alaisina on pari näytelmän kohtaus, Veršinin ja Mašan rakkauskohtaus sekä jäähyväiset Irinan ja Tuzenbachin välillä. On erinomainen oivallus testauttaa käännökset simuloidussa näytelmäharjoituksessa, johon tällä kertaa osallistui Teatterikorkeakoulun ammattiväkeä. Tätä taustaa vasten ymmärtää, että suomentajina nykyisin usein mainitaan "työryhmä", teatterintekijöistä koostuva joukko, joka esitystilanteessa muokkaa tekstin. Esitettävyyden kannalta tulos on varmaan parempi, mutta ei suinkaan jos vaadimme uskollisuutta alkutekstille, kuten eritoten klassikkojen kohdalla on syytä tehdä.

Lyhyessä artikkelissa ei ole mahdollista analysoida kuin paria virkettä tai vuorosanaa. Kaliman käännös, joka epäilemättä yrittää olla uskollinen venäjän kielen rytmille ja illokuutiolle, käyttää runsaasti elliptisiä lauseita: "Nähtävästi kunnan mies. Ei ainakaan tyhmä. Puhuu vain paljon."

Tekijä on oikeassa viitatessaan näyttämötekstin deiksikseen ja eksoforisiin viitauksiin, mutta olisi ollut syytä myös kiinnittää huomio venäjän kielen periaatteissa verbittömiin eksistentiaalilauseisiin. Kaliman käännöksessä ne antavat jonkinlaista "venäläisyyden" tuntua, jonka esim. Adrian on kokonaan poistanut. Adrianin teksti onkin muuttunut arkisemmaksi ja vieraammaksi. Kaiken kaikkiaan Marja Jäniksen artikkeli on erinomainen näyttö siitä, kuinka monenlaisia vaatimuksia hyvälle näytelmäkääntäjälle asetetaan.

Pekka **Kujamäen** artikkelissa pääproblemana on vahvasti lähdepainotteinen kirjallisuus. Tekijän lisensiaattityö käsittelee Hannu Salaman pitävästi suomalaisen yhteiskuntaan ankkuroitunutta teosta "Siinä näkijä missä tekijä" ja sen saksannoksia.

Aluksi tekijä määrittelee ns. reaaliajat eli alkuteoksen todellisuustaustaan kuuluvat asiakäsitteet, jotka saattavat yhtä hyvin olla luonnonilmiöitä kuin kulttuurituotteita. Erikoismaininnan saavat Göttingenin erikoistutkimusryhmän edustajat Birgit Bödeker ja Katrin Freese. Sitten käsitellään fiktiivisen tekstin ja todellisuuden suhdetta. Fiktiivinen teksti on käsiteltävä esteettisenä kokonaisuutena, eikä sitä saa käsitellä kuin oppikirjaa. Salama varoittaa jopa itsekin, ettei hänen teostensa "todellisuutta" ole otettava kovin sananmukaisesti. Reaaliatutkimuksen tärkein oivallus lieneekin, että on saatava selville mitä merkityssisältöjä reaaliat auttavat tulkitsemaan. Kontekstin merkitystä ei saa aliarvioida; viime kädessä juuri konteksti kristallisoi reaaliakuvauksen välittämän merkityssisällön. Soheir Taramanin (1986) mukaan reaalioidilla on kaksi pääfunktiota: *referenssifunktio*, joka auttaa fiktiivisen maailman konstruoinnissa ja *indikaattorifunktio*, joka tarkoittaa kykyä luonnehtia tekstin teema ja henkilökuvat aina kirjailijaa myöten. Kuten Jäniksen draamakäännöstutkimuksessa, tutkitaan tässäkin ilmaisukeinojen muutoksia ja niiden motiivointia.

Sitten Kujamäki tarttuu Touryn tuttuun kohdekielipainotteiseen käännösmalliin¹ ja tutkii sen soveltuvuutta reaaliakäännöksiin, kommunikaatioteorian ja reseptioestetiikan mukaisiin tekstikäsitteisiin sekä vanhaan alienaation ja adaptaation väliseen ristiriitaan. Lopputuloksena tuntuu olevan kompromissi, joka perustuu Göttingenin erikoistutkimusryhmän uusimpaan mielenilmaukseen "Die Literarische Übersetzung": pääpainon on oltava käännösprosessissa (Transferorientierung) ja tutkijan on ensi sijassa tarkasteltava käännöstä käännösprosessin tuotteena.

Juhani **Hiirikoski** antaa artikkelillaan näytteen jämäkästä lingvistisestä perustutkimuksesta. Luonnehtisin sitä lähinnä kontrastiiviseksi, joskin tekijä liittää sen käännöstutkimukseen antamalla lopussa joukon "moraaliohjeita" kääntäjille. Kysymys on siis agenttipassiivin ja suomen OVS-sanajärjestyksen korrelaatiosta. Hiirikoski käy lyhyesti läpi suomen sanajärjestyksestä koskevat tutkimukset antaen samalla terveellistä satikutia kotipajassa sorvatuille luonnottomille esimerkkilauseille. Tyyppi "Kallen näki Pekka" esiintyy oikeastaan vain tutkijoiden olettamuksissa. Joka tapauksessa OVS on englannista käännettävissä teksteissä paljon oletettua harvinaisempi. Tutkijat ovat pohtineet kysymystä onko suomen postverbaalinen subjekti uuden vai epämääräisen (indefinite) ilmaus, joskin nämä monesti lankeavat yhteen. Lausepainolle ei yleensä ole annettu riittävästi huomiota ja varsinkin aikaisimmissa tutkimuksissa eksistentiaalilauseet saivat edustaa kaikkia verbilauseita. Hiirikoski lähtee olettamuksesta, että paino (sekä normaali lausepaino että emfaattinen paino), määräisyys ja tunnettuus ovat riippumattomia suomen sanajärjestyksestä.

Hiirikoski perustaa havaintonsa suomennettujen elokuvatekstien ja romaanien sekä alunperin suomeksi kirjoitettujen romaanien

¹ nimilyhenne DTS viittaa Touryn artikkeliin "A Rationale for "Descriptive Translation Studies", 1985 in J. Hermanns: The Manipulation of Literature

muodostamaan korpukseen. Tutkitut lause-tyypit ovat 2- ja 3-paikkaiset transitiivilauseet, intransitiivit (eksistentiaalilauseet ja ns. semitransitiivit). Eksistentiaalilauseisiin kuuluvat myös lokatiiviset intransitiivit ('heidän ympärillään parveili lehtimiehiä'). Materiaali taulukoidaan ristiin lausetyypin, transitiivisuuden, subjektin, objektin ja agentin temaattisen arvon, subjektin määräisyyden, kausatiivisuuden ja subjektilausekkeen pituuden mukaan. Tulos on, etteivät suomen OVS ja englannin agenttipassiivi välttämättä vastaa toisiaan. VS esiintyy yleisimmin suomen subjektitomassa (ei-agenttiivisessä) intransitiivilauseessa. Subjektin tunnettuus ja siis teemapositio määräytyy suomessa useammin kulttuurin, tilanteen tai muiden eksoforisten tekijöiden perusteella. Englannin agenttipassiivi taas määräytyy periaatteessa tekstuaalisesti: jos SVO-lauseiden objekti mainitaan myöhemmin kuin subjekti, siirytään agenttipassiiviin. Suomen käytäntö vaihtelee lisäksi huomattavan yksilöllisesti.

Riitta **Jääskeläisen** käännöstrategioita käsittelevä artikkeli viittaa tekijän aikaisempiin tutkimuksiin, jotka kaikki perustuvat käännösprosessin aikana annettuihin suullisiin kommentteihin. Tehtävä ei ilmeisesti ole helppo, koska tekijä on saanut heti alkuun yllättäviä tuloksia ja joutunut muuttamaan tutkimuksen pmissettä. Tällä kertaa kysymyksessä on 12 hengen otos, joka koostuu aloittelevista ja edistyneemmistä käännösopiskelijoista, valistuneista maallikoista ja ammattikäntäjistä. Itse asiassa tekijän tarkoitus on löytää sopiva määritelmä käsitteelle "käännösstrategia". Siihen hän pyrkii käymällä läpi kansainvälisiä auktoriteetteja ja peilaamalla näiden käsityksiä omiin tuloksiinsa. Kirjoittajan mukaan strategiaan kuuluvat relevantit piirteet ovat määrätietoisuus ja henkilökohtainen optimaatio. Sen lisäksi on erotettava kokonais- ja osastrategiat. Kysymyksiäkin voisi tehdä: on selvää ettei hyvä kielitaito automaattisesti tuota hyvää käännöstä, mutta kuinka *huono* kielitaito saa sitten olla, jotta vastaus olisi relevantti? (esim. 1: "mut mikähän tää garlic garllikka

mä katon/ garlic tommosta sanaa mä en todella tunne"). - Kun kysymys on oikeastaan kognitiivisesta psykologiasta, tiedosta ja tiedon sovellutuksesta, antaisin mielelläni enemmän painoa Nordin ja Séquinot'n käsitteille.

Toinen kokoelman toimittajista, pari vuotta sitten väitellyt John **Laffling**, käsittelee mielenkiintoisessa artikkelissaan² konekääntämisen tämänhetkisiä vaikeuksia. Konekääntäminen hän kävi mahdolliseksi tietotekniikan kehittymisen myötä. Mutta vaikka tietokoneet ovat nelikymmenvuotisen historiansa aikana menneet suunnattomasti eteenpäin, niihin pohjautuva käännöstyö törmää tuon tuostakin ylipääsemättömiltä näyttäviin vaikeuksiin. Yksi pahimpia on edelleenkin lähdetekstin polyseemisten lekseemien merkityksen tunnistus eli disambiguaatio. Yli puolet käännösvirheistä johtuu näiden lekseemien väärintulkinnasta. Ns. sääntöpohjaisissa konekäännösjärjestelmissä disambiguaatio perustuu analyysileksikkoihin, joissa esitetään substantiivien semanttiset piirteet sekä ko. nomineihin liittyvien adjektiivien ja verbien valintarajoitukset. Nämäkin sanakirjat ovat joutuneet umpikujaan, sillä suuren tutkijajoukon on mahdotonta noudattaa samoja semanttisia kriteereitä eikä tämäkään tekniikka ole riittänyt kuin karkeimpien epätodennäköisyyksien eliminoimiseen. Ns. tietopohjaisissa järjestelmissä yritettiin koneeseen syöttää kielenulkoista tietoa, joka mahdollistaisi koneellisen päätöksenteon. Mutta tämäkin tie on osoittautunut kulkukelvottomaksi, sillä tekstiin sisältyvää implisiittistä tietoa on mahdotonta formalisoida edes tyydyttävästi.

Laffling esittääkin kolmannen mallin. Se perustuu periaatteeseen, että sääntöjen ja ekstralingvistisen tiedon sijasta kone tarvitsee valmiita lingvistisiä malleja, jotka se saa tekstien pintarakenteesta. Polyseemiset lekseemit tulkitaan lauseen- ja

² ks. myös Laffling, J. 1991. *Towards High-Precision Machine Translation - Based on Contrastive Textology*. Berlin, New York: Foris.

tekstinsisäisten relaatioiden avulla. Leksikosta etsitään yksiköt jotka asettuvat samalle isotopian tasolle; paradigmaattisesti jäsennetään niihin liittyvät hyperonyymit, hyponyymit, synonymyymit, antonyymit, metonymiat, indeksaaliset ja infraloogiset relaatiot. Jokainen alakäsite saa oman symbolimerkkinsä (esim. < = hyperonyymi, > = hyponyymi, S = synonymyymi tai parasynonymyymi, jne.). Nominien ja verbien

kollokaatiot huomioidaan syntagmaattisesti. Relaatiot ovat eriarvoisia: syntagmaattiset relaatiot ovat päättelyssä ratkaisevia; rinnakkaisesiintymät edustavat semanttisen koheesion heikointa astetta. Mutta on selvää, että opastekstiä tarvitaan suunnattomat määrät ja että kaikkalainen leksikaalinen innovaatio on tässä järjestelmässä pahasta.

Ulla Jokinen

**Linda Taylor:
VOCABULARY IN ACTION
Prentice Hall (1992)**

**Stuart Redmans och Robert Ellis:
A WAY WITH WORDS - VOCABULARY DEVELOPMENT
ACTIVITIES FOR LEARNERS OF ENGLISH
Cambridge University Press (1991)**

**Kreativa ordförrådsövningar för
språkundervisningen**

För att kunna träna elevens muntliga förmåga i ett främmande språk, bör lärarna dels ge dem tillfälle att tala, dels ge dem något meningsfullt att tala om. Eftersom lärare i allmänhet finner det mycket enklare att välja mellan olika slags kommunikativa övningar än att själva producera dem, är det glädjande att antalet bra böcker innehållande kommunikativa aktiviteter ständigt växer. De två böcker som anmäls nedan tar bägge fasta på en mycket viktig beståndsdel inom all slags kommunikation, nämligen ordförrådet.

Den första boken, **Vocabulary in Action**, är skriven av Linda Taylor 1992 och ingår i Prentice Halls Language Teaching Methodology-serie Classroom Techniques and Resources. Såsom namnet antyder, är bokens främsta målsättning att erbjuda läraren resurser "for action", närmare bestämt engelska ordförrådsaktiviteter för

elever i olika åldrar och på olika färdighetsnivåer.

För att kunna utöka elevernas ordförråd i ett främmande språk både kvantitativt och kvalitativt, måste de aktiviteter och övningar som läraren använder sig av täcka så många olika aspekter av ordförråds-kunskap som möjligt. Taylor har därför valt att dela in bokens 50 aktiviteter i elva olika sektioner, som var och en koncentrerar sig på ett bestämt färdighets-område. Dessa är "Mother tongue equivalence", "Sound - spelling", "Denotation", "Word grammar", "Collocation", "Polysemy", "Frequency", "Connotation", "Register", "Vocabulary within written discourse" och "Vocabulary within spoken discourse".

Bokens aktiviteter innehåller i princip följande faser: en kort introduktion till det aktuella temat, den egentliga elevaktiviteten (som kan utgöra enskilt arbete, pararbete eller grupparbete), en feedbackfas (där eleverna rapporterar sina resultat), en närmare analys av resultaten och eventuella

följdaktiviteter, samt en avslutande fas där läraren ger eleverna möjlighet att reflektera över resultaten.

Lärarens planeringsarbete underlättas avsevärt av att författaren försett boken med en bilaga, där de olika aktiviteterna kort presenteras. De tre övriga bilagorna i boken presenterar aktiviteterna på nytt, nu grupperade enligt typ av aktivitet, elevernas färdighetsnivå respektive elevtyp (där författaren skiljer mellan barn, tonåringar, vuxna samt personer som studerar engelska som fackspråk). Boken innehåller slutligen en förteckning över rekommenderad läsning omfattande både handböcker för lärare och olika slags övnings- och ordböcker för elever.

Den andra boken är ett undervisningspaket, närmare bestämt den tredje (och sista) delen av Stuart Redmans och Robert Ellis' **A Way with Words - Vocabulary Development Activities for Learners of English**. I likhet med de två första böckerna i serien består *Book 3* av en *Student's Book*, en *Teacher's Book* och en kassett. Utgivare är såsom tidigare Cambridge University Press och utgivningsåret är 1991.

Elevboken är skriven av Stuart Redman och innehåller ett stort urval aktiviteter och övningar som syftar till att utöka elevernas engelska ordförråd och utveckla deras förmåga att effektivare lära sig och bättre komma ihåg enskilda ord och uttryck. Den riktar sig närmast till elever som är i slutstadiet av sina gymnasiestudier, men kan med fördel användas också av elever på universitetsnivå. Lärarboken, som författats av både Redman och Ellis, innehåller svaren till samtliga aktiviteter, transkriptioner av hörförståelsetexterna i elevboken samt förteckningar över de ord och uttryck som ingår i de olika avsnitten (s.k. "units"). Dessutom ger den praktiska anvisningar hur varje unit kan tas upp i klassrummet. Kassetten innehåller hörförståelsetexter samt uttalsmodeller för svårare ord och uttryck.

Book 3 är uppbyggd enligt samma principer som sina föregångare. Den innehåller 24 units, vilka samtliga har ett eget tema i form av ordförråd och/eller grammatiska strukturer plus 2-4 extra "self study activities". Var sjätte unit är en s.k. "Revision and expansion" unit som dels repeterar ordförrådet i de fem föregående avsnitten och dels utökar ordförrådet ytterligare med hjälp av olika slags övningar. En stor fördel är, att aktiviteterna och övningarna i regel skiljer sig från varandra både inom varje unit och mellan olika units. Några av de teman som ingår är "Learning", "Character and personality", "Newspapers", "Connecting words and ideas", "Technology", "Customs", "Men and women" och "Ways of saying things". Boken avslutas med två bilagor, "Word-building tables" och "Summary of exercises".

Det mest specifika med *Book 3* (jämfört med dess föregångare) är dess stora betoning på stilistisk variation. Antalet idiomatiska uttryck har ökat avsevärt, och dessutom har författarna utökat variationen vad beträffar kokens självstudieaktiviteter. Motivet, enligt författarna, är att elever på denna nivå bättre klarar av att utveckla sitt ordförråd på egen hand och bör därför ges större frihet inom ramen för deras personliga behov och intressen.

Som avslutning må konstateras, att ordförrådet snabbt ökat i betydelse både inom främmandespråkundervisningen och -forskningen (från att ha varit ett "neglected area in foreign language learning" - som Paul Meara uttryckte det i en artikel år 1980). De två ovan anmälda böckerna är tämligen olika sinsemellan, men tillsammans kompletterar de varandra på ett utmärkt sätt och tillför engelskundervisningen en stor dos av mångsidighet i form av kreativa och stimulerande ordförrådsaktiviteter. Denna mångsidighet kommer till synes inte bara genom stoffets relevans för olika språkliga behov utan också genom att aktiviteterna ger eleverna möjlighet att uttrycka känslor och diskutera

personliga intressen, m.a.o. möjlighet till verklig kommunikation. Dessutom har författarna lyckats väl med konststycket att i de flesta aktiviteter tillämpa den kunskaps som aktuell forskning om ordinlärning, mentala lexikon och associationsnätverk bidragit med. Vissa aktiviteter strävar sålunda till att utveckla relationerna mellan olika, enskilda ord och tvinga eleverna att bygga tankelänkar (eng. "associative links") mellan orden, länkar som kanske annars hade förblivit oupptäckta. Många av aktiviteterna hjälper också eleverna att

(medvetet eller omedvetet) bygga upp mentala nätverk av de länkar som på detta sätt uppstår, och oftast sådana mentala nätverk där så många ord som möjligt är länkade till så många andra ord som möjligt. Det här innebär m.a.o. att elevernas mentala lexikon med hjälp av aktiviteterna gradvis allt mer kommer att likna de mentala lexikon som infödda, engelskspråkiga talare redan har.

Rolf Palmberg

TIEDOTUKSIA ** INFORMATION

Korkeakoulujen kielikeskus tiedottaa

ILMESTYY:

FINLANCE

Volume XII
Edited by Sabine Ylönen

Contents

Kritische Aspekte zur diachronischen Fachsprachenforschung
Walther v. Hahn

Diachrone Fachsprachenforschung -
Überlegungen zu Inhalt, Methoden und Zielen
Hartwig Kalverkämper

Verfahrenswege der Wortneubildung im Fachwortschatz der Technik
am Ende des 19. Jahrhunderts
Karlheinz Jakob

Diachronic developments in Swedish LSP texts:
A Presentation of some of the results from the research project
'LSP texts in the 20th century'
Björn Melander & Harry Näslund

The development of English scientific rhetoric:
Philosophical transactions of the Royal Society 1711 - 1870
Ellen Valle

Zum 'originären' Charakter von 'Originalarbeiten'
Entwicklung wissenschaftlichen Schreibens in der *Deutschen
Medizinischen Wochenschrift* 1884 - 1989
Sabine Ylönen

The development of the economics article: 1891 to 1980
Tony Dudley-Evans & Willie Henderson

Cooking recipes from a diachronic point of view
Marianne Nordman

Korkeakoulujen kielikeskuksen selosteita N:o 2

**SILC-MODUULI I:
SUUNNITTELU KIELIKESKUKSISSA**

"Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty"

toimittaneet

Marga Margelin

Maija Metsämäki

Markku Helin

Artikkelikokoelma koostuu kielenopettajien jatkokoulutusohjelman SILC (Second Programme of In-Service Training for Language Centre Teachers) ensimmäiseen moduuliin osallistuneiden henkilöiden ryhmätöistä. Moduulin aiheena oli suunnittelu kielikeskuksissa ja siihen osallistui kielikeskusten opettajien lisäksi myös hallintohenkilökuntaa sekä ammattikorkeakoulujen kielen opettajia.

Julkaisu sisältää kuusi artikkelia, joista ensimmäisessä käsitellään käytännön kokemuksia kurssitason suunnittelusta. Toinen artikkeli sisältää kuvauksia kurssimateriaalien suunnittelusta ja kolmannessa pohditaan kielenopetuksen ja aineopetuksen integrointia. Neljäs artikkeli käsittelee oppijakeskeisyyden ja oppijan autonomian huomioimista kurssien suunnittelussa ja siinä raportoidaan viiden opetuskokeilun tulokset. Kurssien jaksottamista ja eriyttämistä käsitellään viidennessä artikkelissa ja kuudes antaa esimerkkejä ja virikkeitä kielikeskusopettajille tarkoitetun oppaan laatimiseen.

Julkaisun hinta on 40 mk ja sitä voi tilata Korkeakoulujen kielikeskuksen kansliasta, p. (941) 603 520, fax (941) 603 521.

Aikaisemmin selosteita -sarjassa (N:o 1) on ilmestynyt

Eija Aalto ja Minna Suni (toim.):

KOHDEKIELENÄ SUOMI: Näkökulmia opetukseen

jonka sisältämät artikkelit esittelevät näkemyksiä siitä, miten alan tutkimustietoa voidaan soveltaa käytännön opetustyössä. Hinta 40 mk.

KIELIKESKUSMATERIAALIA -SARJASSA ILMESTYY LÄHIAIKOINA

Rauno Varonen:
A BIT MORE ENGLISH
for Computer Science Students

Oppilaan kirja (89 s.)

Opettajan kirja (89 s.)

Materiaali on tarkoitettu tietojenkäsittelyn opiskelijoille ja se sisältää 15 tekstiä harjoituksineen ja sanastoineen. Tekstit ovat peräisin alan lehdistä ja ammattikirjallisuudesta. Sisällön ymmärtämistehtävien lisäksi teksteihin liittyy silmäily-, ennakointi-, vihjesana-, koheesio- ja sananmuodostustehtäviä. Opettajan kirja sisältää saman materiaalin kuin oppilaan kirja ja lisäksi vastaukset tehtäviin. Rauno Varonen työskentelee Oulun yliopiston kielikeskuksessa.

Marga Margelin & Pirkko Olsonen:
READING COMPREHENSION FOR STUDENTS OF FORESTRY

Oppilaan kirja

Opettajan kirja

Materiaali on tarkoitettu metsäalan opiskelijoille ja se sisältää 12 tekstiä harjoituksineen ja sanastoineen. Tekstit käsittelevät mm. metsähoitoa, hakkuumenetelmiä, puunjalostusta ja ekologisia kysymyksiä. Materiaalissa on liitteenä kaksi sanastoa, jotka antavat englanninkieliset vastineet yleisimmille Suomessa esiintyville puille, kukkakasveille, eläimille ja linnuille sekä listan tavallisista biologisten termien prefikseistä. Marga Margelin opettaa Joensuun yliopiston ja Pirkko Olsonen Helsingin yliopiston kielikeskuksessa.

Tarkempia tietoja näistä materiaaleista voi kysellä Helena Valtaselta, puh. 941-603 542 tai e-mail: valtanen@jyu.fi

Nauhoitepalvelu tiedottaa

UUSIA ÄÄNITTEITÄ

Englanti

BBC YOUR WORLD

43/93 COMPLEMENTARY MEDICINE: CURSE OR CURE? 13'56"

Complementary medicine is becoming very popular throughout the world as an alternative to Western orthodox medicine. And in some countries, it's a big business. Every year, Americans spend about twelve billion dollars on therapies which have not been tried or tested by the medical community. Practices that come under the heading of complementary medicine range from the well known to the exotic and mysterious. But does it work?

44/93 NO SMOKE WITHOUT FIRE 14'

Western society discriminates against smokers and often sees them as social outcasts. In Britain, there's now a debate over the rights of smokers to medical care. Doctors at a hospital in the city of Manchester denied treatment to a smoker who'd had a heart attack and who'd later died. Should smokers be refused medical treatment?

45/93 DATE RAPE: A SEXUAL MINEFIELD 13'50"

The recent acquittal of a London university student, accused of raping a fellow student after a drunken Christmas party, has reversed the recent trend of convictions in so-called "date-rape" cases. Such cases have become commonplace in the USA and several colleges there now have written rules of conduct between the sexes in an effort to avoid confusion. Is the "date-rape" having a negative impact on the gains made by the last generation of feminists?

46/93 TOUGH LOVE 14'

More and more it seems violent children are making headlines. Boys as young as ten are charged with murder. And an organization called Tough Love International say parents should turn their back on their children when all else has failed. It was founded in the States by Phyllis York and her husband David when their daughter was arrested for holding up a drug dealer. They refused to bail her out or even to talk to her. Tough love has hundreds of branches in the States as well as in Australia, New Zealand and Canada. In this edition Phyllis York argues her cases with Paul Griffiths of the Children's Society - Britain's Childline, a helpline for children in distress.

BBC SCIENCE MAGAZINE**43/93****GOOD NEWS ABOUT AIDS****2'50"**

Some people may be completely immune to the AIDS virus, according to a group of scientists who are working in Kenya. They have found a number of prostitutes who are not infected with the virus, although they work in an area where the prevalence of HIV is very high. This discovery may help in the development of a vaccine against AIDS.

SHARED RESEARCH INTO MAGNETIC STORMS**9'30"**

Magnetic storms in space can knock out power supplies, damage satellites and disrupt the navigation systems of ships and planes, but one day it may be possible to forecast these events and avoid the worst consequences. That day has drawn a little nearer with the announcement of a collaboration between South Africa, Britain and the United States. The project is called SHARE - the Southern Hemisphere Auroral Radar Experiment...

SOME LIKE IT HOT - AND OILY**2' + 6'15"**

Heat-loving bacteria have been found in the oil extracted from one of Britain's off-shore oil fields. The organisms are able to withstand the high temperatures and pressures of the oil reservoirs beneath the sea bed (2').

How did these bacteria get into the oily reservoir? (6'15")

LIFE IN THE OCEANS MIRRORS LIFE ON LAND**3'55"**

Ecologists realized long ago that there are more species of plants and animals in equatorial countries than there are in northern countries. Now it seems that the same situation exists in the world's oceans.

44/93 EXTINCTIONS - MANKIND'S BEQUEST TO THE FUTURE?**28'25"**

Extinction is the fate of all species. In the past, the level of background extinction was probably low, but what is happening today? That was the subject of a recent meeting held at the Royal Society in London. Experts on past extinctions came to the conclusion that it was almost impossible to estimate the current extinction rate - we don't even know exactly how many species there are on this planet. It is clear that the rate of species loss is accelerating rapidly and that unless we take action now, many plants and animals will disappear as a direct result of human activity.

45/93**A NEW WAY TO KILL A FLY****5'25"**

New research at the Australian National University in Canberra has traced the three dimensional structure of the fly's growth hormone. This could enable developers of pesticides to stop the larvae before it develops into an adult.

WHY IS PLANET PLUTO SO ECCENTRIC?**5'03"**

Pluto has the most eccentric orbit. In fact at the moment it has swept inside Neptune. The reason that the two planets don't collide is because they both have a stable orbital resonance.

THE LATEST FROM THE EXTREME ULTRA-VIOLET EXPLORER 6'08"

In 1992 the Centre for Extreme Ultra Violet Astrophysics sent a new set of instruments into space. EUVE - the Extreme Ultra Violet Explorer was designed to explore the band of the same name which occurs between the ultra-violet band and X-rays in the electro magnetic spectrum.

CHARTING THE HISTORY OF THE MARINE ECOSYSTEM 4'20"

Marine biologists from the University of Southampton in England are examining glycogen levels in samples collected by ship scientists over 120 years ago, to see how the health of the seas have changed over time.

CAN HAMSTERS HELP ALCOHOLICS? 2'45"

Syrian Golden Hamsters love a drink - given a choice between pure water and alcohol they go for the latter. American scientists believe that these rodents may hold the key to alcohol addiction. The scientists have been trying a Chinese herbal remedy on the hamsters which they say stops the animals craving for alcohol.

46/93

THE YOUNGER DRYAS CLIMATE CHANGE IN EAST AFRICA 6'12"

Scholars have identified in the East African Rift Valley abrupt cooling during the last deglaciation. This phenomenon is known as Younger Dryas and this new evidence points to a worldwide cooling.

TACKLING VENOM IN WAR TORN KUWAIT 6'36"

The Iraqi invasion led to the destruction of laboratory of Prof. Jassam al Hassan, who made a breakthrough in his work on wound healing properties of Catfish venom. Now two and half years later he's picked up the pieces of his work.

HUNTING THE HUNTINGTON GENE 6'02"

Earlier in 1993 a collaboration between scientists studying the neuro-degenerative disorder, Huntington's disease, managed to clone the gene which causes it.

BUCKY BALLS: THE ANSWER TO WAVELENGTH ABSORPTION? 3'59"

At a recent meeting of the Royal Astrological Society in London, one participant put forward the theory that Bucky Balls, the Carbon Sixty molecule, could be responsible for absorbing wavelengths in interstellar space.

Transcriptions of ALL the BBC programmes are available!

VENÄJÄKKM 46 Venäjää aikuisille

Alkeiskurssi I	Kpl 1 - 12	40'	70,-
Alkeiskurssi II	Kpl 13 - 25	58'	100,-
Jatkokurssi I	Kpl 1 - 10	41'30"	130,-
Jatkokurssi II	Kpl 11 - 20	55'25"	130,-
Jatkokurssi I + II		yht.	250,-

KKM 12 Venäjää yhteiskuntatieteilijöille I

1. osa	Kpl 1 - 10	61'	130,-
2. osa	Kpl 11 - 20	29'20"	100,-
1. + 2. osa		yht.	220,-

KKM 12 Venäjää yhteiskuntatieteilijöille II

1. osa	Kpl 21 - 30	45'30"	130,-
2. osa	Kpl 31 - 40	54'15"	130,-
1. + 2. osa		yht.	250,-

*****

Tiedustelut ja tilaukset:**Anna Kyppö****Puh. 941-603 525****Fax 941-603 521**

HINNASTO

1.2.1994

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSEN NAUHOITEPALVELU

Seuraavat hinnat ovat perushintoja, joihin lisätään nauhoitteiden hankinnasta koituvat kustannukset (tekijänoikeusmaksut ym.)

Pidätämme oikeuden korottaa hintojamme 1.6.1994 lukien arvonlisäveron verran (nauhat ja videot 22%).

ÄÄNINAUHAT**AVOKELA**

kesto	hinta mk
alle 10'	60,-
11' - 15'	70,-
16' - 20'	80,-
21' - 30'	90,-
31' - 40'	100,-
41' - 50'	120,-
51' - 60'	130,-
yli 60'	150,-

KASETTI

kesto	hinta
alle 10'	40,-
11' - 20'	50,-
21' - 30'	60,-
31' - 40'	70,-
41' - 50'	80,-
51' - 60'	90,-
yli 60'	100,-

BBC TOPICAL TAPES 20 mk - 30 mk/ohjelma (lisätään perushintaan)

UTBILDNINGSRADION 25 mk - 45 mk/ohjelma (lisätään perushintaan)

Lisäksi veloitamme nauhoitteisiin kuuluvista oheismateriaalien kopioista 1 mk/sivu.

VIDEO-OHJELMAT Videot on hinnoiteltu ohjelmittain.

TIEDUSTELUT & TILAUKSET:

Anna Kyppö	941-603 525 (äänitteet)
Markku Helin	941-603 524 (videot)
Telefax	941-603 521

HELSINGIN KAUPPAKORKEAKOULU
WIRTSCHAFTSUNIVERSITÄT HELSINKI

GOETHE-
INSTITUT

37
HELSINKI

Mannerheimintie 2
SF-00100 HELSINKI
Tel. (90) 641 611
Fax. (90) 604 311

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN
Schwedische Wirtschaftsuniversität
Deutsche Abteilung
Arkadiagatan 22
00100 Helsingfors
Tel.: (90) 40303 297
Fax: (90) 40303 414

E I N L A D U N G

Seminar zu Wirtschaftsdeutsch

Formen der Unternehmenskommunikation
face to face Interaktion

Termin: 11./12. Februar 1994
Ort: Helsinki
Referent: Prof. Jürgen Beneke
Universität Hildesheim
Veranstalter: Goethe-Institut Helsinki
Helsingin Kauppa- ja Korkeakoulu
Svenska Handelshögskolan

max. 60 Teilnehmer - die Teilnahme ist kostenlos
Anmeldung bis zum 28. Januar 1994 (siehe Anmeldebogen)

Bitte bis zum 28.1.1994 zurücksenden:

ANMELDUNG

Ich werde am Wirtschaftsdeutsch-Seminar am 11./12.2.1994
in Helsinki teilnehmen.

Nachname:

Vorname:

Institution:

Anschrift:

Telefon:

Datum:

Unterschrift:

Bitte senden an: Goethe-Institut Helsinki
Frau Frommer
Mannerheimintie 20 A
00100 Helsinki

Call for Participation

Georgetown University Round Table
on Languages and Linguistics

March 13 - 16, 1994

Preessions: March 11 and 12, 1994

"Educational Linguistics, Cross-Cultural Communication,
and Global Interdependence"

For more information, please contact: Joan C. Cook, Coordinator, GURT 1994, Georgetown University, School of Languages and Linguistics, 303 Intercultural Center, Washington, DC 20057-1067; e-mail: gurt@guvax.georgetown.edu

= @ = @ = @ = @ = @ = @ = @ =

Call for Papers

Semantics and Linguistic Theory
Fourth Annual Meeting (SALT 4)
University of Rochester, Rochester, NY
May 6-8, 1993

Invited Speakers:

Emmon Bach, Robin Cooper, David Dowty, Manfred Krifka, Sally McConnell-Ginet

SALT 4 welcomes submissions for 30-minute presentations (with 10 additional minutes for discussion) on any topic in the semantic analysis of natural language emphasizing the connection to linguistic theory. Authors should submit 10 copies of abstracts, no more than 2 pages (1000) words long. Authors' names, addresses, affiliation, phone numbers and e-mail address, and paper title should accompany the abstracts on a 3x5 card. E-mail submissions also accepted at the address listed below; e-mail submissions should be plain ASCII text. Abstract deadline: **February 1, 1994**

Send abstracts to:
SALT 4 Committee
Department of Linguistics
611 Hylan Building
University of Rochester
Rochester, NY 14627, USA

The program will be completed by early March, at which time conference information will be made available. Inquiries welcome at the address above, or e-mail to: slt4@troi.cc.rochester.edu

CALL FOR PARTICIPATION

TEACHING AND LANGUAGE CORPORA (TALC94) Lancaster University 10 - 13th April 1994

AIMS OF THE CONFERENCE

While the use of computer text corpora in research is now well established, they are now being used increasingly for teaching purposes. This includes the use of corpus data to inform and create teaching materials; it also includes the direct exploration of corpora by students, both in the study of linguistics and of foreign languages. Talc94 will bring together researchers and teachers who are involved - or who would like to be involved - in such work, to take part in an international exchange of current experience and expertise.

DATE AND VENUE

The conference will be held on the campus of Lancaster University, Lancaster, UK, from 4.00 p.m. on Sunday 10th April to 4.00 p.m. on Wednesday, 13th April. Accommodation will be provided in high-standard student residences, with en suite facilities.

ORGANISING COMMITTEE

Steven Fligelstone (Lancaster University), Graeme Hughes (Lancaster University), Gerry Knowles (Lancaster University), Tony McEnery (Lancaster University), and Anne Wichmann (University of Central Lancashire)

For further information, contact: TALC94, Department of Linguistics, Lancaster University, Bailrigg, Lancaster LA1 4YT, UK; e-mail: tal94@uk.ac.lancaster

LINGVISTIIKAN 15. KESÄSEMINAARI

Lingvistiikan 15. kesäseminaari pidetään Jyväskylän yliopistossa 6. - 10. kesäkuuta 1994. Aiheena on **Language Proficiency and Language Testing**. Ulkomaiset vierailevat puhujat ovat Charles Alderson (Lancaster University), Tim McNamara (University of Melbourne), Alastair Pollitt (University of Cambridge) ja Elana Shohamy (Tel Aviv University). Lisäksi ohjelmassa on kotimaisten luennoitsijoiden esityksiä. Ohjelma koostuu luennoista ja ryhmäistunnoista.

Tiedustelut ja ennakkoilmoittautumiset: Eira Pulli, Englannin kielen laitos, Jyväskylän yliopisto, PL 35, 40351 Jyväskylä, puh. 941-601220, fax 941-601221, sähköposti: epulli@jyu.fi. Tiedusteluihin vastaa myös Kari Sajavaara, puh. 941-601213, sähköposti: sajavaar@jyu.fi.

APPEL DE COMMUNICATIONS

Colloque

Langue parlée: stabilité, variation et représentation

Centre Donald Gordon, Queen's University

Kingston, Ontario, Canada

3 - 5 mai 1994

Organisateurs:

Département d'études françaises, Queen's University

Département des lettres et communications, Université de Sherbrooke

Depuis quelques années, on constate un intérêt croissant pour l'étude de la langue parlée, intérêt rendu possible, entre autres choses, par l'existence de corpus importants, par des moyens d'analyse informatisée et par des modèles théoriques plus orientés sur les réalités de l'oralité. On voit maintenant dans la langue parlée, non pas une masse amorphe et mal structurée, mais plutôt le produit d'un ensemble complexe de stratégies et de contraintes.

Le colloque se définit avant tout comme un lieu de rencontre pour ceux et celles qui se servent de corpus pour l'analyse du français oral. Dans le but de fournir un forum commun pour les diverses orientations théoriques et méthodologiques, nous invitons des propositions de communication portant sur les aspects phonétique, morphologique, lexical, syntaxique ou discursif de la langue parlée. Le colloque vise surtout le contexte québécois et canadien; toutefois, des chercheurs travaillant sur d'autres variétés du français sont invités à confronter leurs résultats avec les travaux canadiens et québécois.

Les propositions de communication, basées sur des recherches originales et non publiées, s'appuieront sur des données empiriques, plutôt que sur des exemples construits.

Il n'y aura pas de séances parallèles. Nous prévoyons un maximum de 25 communications. Selon la formule consacrée, les communications dureront 20 minutes chacune, plus 10 minutes pour les questions.

Les propositions de communication d'une page, rédigées en français (sur papier, sur disquette en format WordPerfect ou ASCII, ou sous forme de courrier électronique) doivent parvenir aux responsables avant le **1er février 1994**. Toute proposition comprendra le nom, adresse, numéro de téléphone, numéro de télécopieur et adresse électronique de l'auteur principal. Les réponses du comité d'évaluation seront envoyées avant le 1er mars 1994. Les auteurs retenus auront alors jusqu'au 1er avril 1994 pour soumettre le texte final d'un résumé étendu (2000 mots). L'ensemble des résumés étendus sera distribué à tous les participants et participantes au colloque. Une sélection des communications choisie par le comité d'évaluation sera publiée in extenso dans un numéro de la revue Présence Francophone.

Adresse pour l'envoi des propositions de communication et pour renseignements supplémentaires:

Colloque ORALITE, Département d'études françaises
Queen's University, Kingston, Ontario, Canada, K7L 3N6
Email: lessard@francais.queensu.ca

CALL FOR PAPERS

FOCUS AND NATURAL LANGUAGE PROCESSING

Interdisciplinary Conference in Celebration of the 10th Anniversary of
the Journal of Semantics

Schloss Wolfsbrunnen, near Kassel, Germany

12th-15th June, 1994

Some of the more important developments in Natural Language Semantics during the last ten years have taken place in the study of discourse. This development has made clear, however, that the complexity and the amount of data relevant in processing discourse are greater than formal and computationally tractable approaches could cope with. There is a great need to find ways of partitioning the data according to the informational requirements of particular processing steps, i.e., for one or the other form of focusing. What makes focusing particularly promising is that it has fairly clear correlates in syntactic and phonological observations, as well as in cognitive processes.

SCOPE OF THE CONFERENCE

We are interested in theoretical papers as well as in studies of specific data. Computational approaches are welcome, from Computational Linguistics as well as Artificial Intelligence; so are straightforward linguistic approaches and psycholinguistic work.

TOPICS OF INTEREST

accessibility of discourse entities; structure of lexical information; topic-comment structure; presuppositional structure; centering; plans and goals in discourse; point of view, relevance; thematic discourse structure; segmentation of discourse; structuring and partitioning of conceptual representations; intonation focus; syntactic focus; focus particles; quantification and focus

SUBMISSION OF PAPERS

Intending participants are invited to submit a two to three page extended abstract, to arrive by **4th February 1994** to the Conference Chair. Email submission is welcome, but only in ASCII format. Papers are judged by the contribution they make to the understanding of focus structures and processes. Abstracts will be refereed by members of the Editorial Board of the Journal of Semantics. Notification of acceptance by 4th March, 1994. Publication of conference papers is planned for early 1995.

INVITED GUEST SPEAKERS

Nicholas Asher, Anton Batliner, Carlos Gussenhoven, Joachim Jacobs, Manfred Krifka, Barbara Partee, Ellen Prince, Mats Rooth, Arnim von Stechow, Mark Steedman (others not yet confirmed).

CONFERENCE CO-CHAIRS

Peter Bosch (IBM Germany) & Rob van der Sandt (University of Nijmegen)

Correspondence to:

Peter Bosch, Managing Editor, Journal of Semantics, IBM Germany, Scientific Centre, PO Box 103068, D-69115 Heidelberg, Germany

fax: (+49-6221-)593500 phone: (+49-6221-)594251

email: bosch@vnet.ibm.com

The Centre for Applied Linguistics (ICTL) of the University of Antwerp (UFSIA) invites papers for the

6th INTERNATIONAL SYSTEMIC-FUNCTIONAL WORKSHOP:

Spoken and Written Discourse in Institutional Contexts

Antwerp, the UFSIA campus, 8 - 11 August 1994

Workshop convenor: Ronald Geluykens (UFSIA)

Workshop secretary: Katja Pelsmaekers (UFSIA)

Organising committee:

Chris Braecke (UFSIA), Pol Cuvelier (UFSIA),

Kristin Davidse (KU Leuven), Steven Geukens (UFSIA),

Dirk Noel (HIVT), Anne-Marie Simon-Vandenberghe (Gent),

Jo van den Hauwe (UFSIA), Marijke Van Remortel (UFSIA)

Programme committee

Margaret Berry (University of Nottingham),

Angela Downing (Universidad Complutense Madrid),

Louis Goossens (University of Antwerp),

Caroline Stainton (Nottingham Trent University)

CALL FOR PAPERS

We invite papers dealing with functional approaches to spoken and written discourse in institutional contexts. The papers should report on empirical research (corpus-based or experimental), but need not apply the systemic-functional framework. Institutional contexts include the following: business (telephone conversations, informal talk, letters, meetings), education (academic language, classroom interaction), medicine, technology, the media, etc. Papers on more general topics will be welcome as well, insofar as they are in some way relevant to the general workshop theme.

Since all sessions will be of a plenary nature, active participation will be limited to about 30 oral papers; limited space will be available for anyone wishing to attend without presenting a paper. In the event of an exceptionally large number of high quality papers being submitted, there will also be a poster session on 9 August. **The deadline for the submission of a one-page abstract is 31 March 1994.** Authors of accepted proposals will be notified before 15 May.

PRACTICAL INFORMATION

The registration fee for the workshop will be BEF 2,500 (approx. \$75 or 50 Pounds Sterling) including lunches on 9, 10 and 11 August (BEF 3,000 for registration after 1 July). A choice of simple student hostel accommodation (at approx. BEF 700 (\$20; 13 Pounds Sterling) per night incl. breakfast) or hotel accommodation (at approx. BEF 2,000 for a single, and BEF 2,500 for a double room) will be available within walking distance of the workshop.

For further information write to:

Ronald Geluykens, UFSIA (Room D-133), Centre for Applied Linguistics (ICTL)

Prinsstraat 13, B-2000 Antwerpen, Belgium

E-mail: ronnie@prl.philips.nl

CONGRESS CALENDAR (updated 4.1.1994)

1994 February

- 12.-13.2. **XIV VAKKI-Symposiumi**
 Vöyri "Lakikieli"
 Contact: VAKKI, c/o Outi Järvi, Vaasan yliopisto, PL 700, 65101 Vaasa, Finland
 puh: 961-3248 375; e-mail: OJA@UWASA.FI
- 17.-19.2. **Ausbildungsseminar in Theorie und Praxis der interaktiven Suggestopädie**
 Berlin Contact: L. Schiffler, FU Berlin, Habelschwerdter Allee 45, D-14195 Berlin, Germany
- 25.-26.2. **18. Arbeitstagung des 'Arbeitskreises der Sprachzentren, Sprachlehrinstitute und Fremdspracheninstitute' (AKS)**
 Berlin "Interkulturelle Dimensionen der Fremdsprachenkompetenz"
 Contact: Clearingstelle AKS, Ruhr-Universität Bochum, D-44780 Bochum, Deutschland

March

- 3.-5.3. **International Listening Association (ILA)**
 Boston "Listening: The agent for positive change"
 Contact: Sheila C. Bentley, ILA, 1035 West Tree Drive, Collierville, Ten. 38017, USA
- 5.-8.3. **Annual Conference of the American Association of Applied Linguistics (AAAL)**
 Baltimore Contact: AAAL, P.O. Box 24083, Oklahoma City, Oklahoma 73124, USA
 e-mail: JMAY@REX.UOKHSC.EDU
- 8.-12.3. **TESOL '94: The 28th Annual Convention and Exposition**
 Baltimore "Sharing Our Stories"
 Contact: TESOL '94 Conventions Department, 1600 Cameron Street, Suite 300, Alexandria, VA 22314-2751, USA
- 8.-11.3. **16. Jahrestagung der DGfS**
 Münster "Sprachkontakte, Mehrsprachigkeit, Übersetzung"
 Contact: Sekretariat der 16. DGfS-Jahrestagung, Germanistische Institut, Johannisstr. 1-4, D-48143 Münster, Germany
- 9.-11.3. **18th Annual Conference of Gesellschaft für Klassifikation e.V.**
 Olenburg "Data analysis in linguistics and computational linguistics"
 Contact: Universität Trier, FB II, LDV/CL, Peter Schmidt, D-54286 Trier, Germany
 e-mail: PSCHMIDT@LDV01.UNI-TRIER.DE
- 10.-13.3. **24th Annual Linguistic Symposium on Romance Languages**
 Los Angeles Contact: LSRL24, Department of Spanish and Portuguese, University of Southern California, University Park, Los Angeles, CA 90089-0358, USA
 e-mail: IKP4ACQ@UCLAMVS.EDU
- 11.-13.3. **1994 SIETAR EUROPA Symposium**
 Jyväskylä "Europe on the Move. Fusion or Fission?"
 Contact: SIETAR EUROPA 1994, Jyväskylä Congresses, P.O. Box 35, FIN-40351 Jyväskylä, Finland; e-mail: TVANTTIN@JYU.FI
- 13.-16.3. **Georgetown University Round Table on Languages and Linguistics**
 Washington "Educational Linguistics, Cross-Cultural Communication, and Global Interdependence"
 Contact: Joan C. Cook, Coordinator, GURT 1994, Georgetown University, School of Languages and Linguistics, 303 Intercultural Center, Washington, DC 20057-1067, USA
 e-mail: GURT@GUVAX.GEORGETOWN.EDU

- 14.-18.3.
Flagstaff
1994 International Symposium of CALICO (Computer Assisted Learning and Instruction Consortium)
Topic: Human Factors (Screen Design, Ergonomics, Human-Computer Interface)
Contact: CALICO, Duke University, PO Box 90267, Durham, NC 27708-0267, USA
e-mail: CALICO@DUKEMVS.AC.DUKE.EDU
- 15.-17.3.
Mannheim
Jahrestagung des Instituts für deutsche Sprache
"Stilfragen"
Contact: G. Stickel, Institut für deutsche Sprache, Postfach 101621, D-68016 Mannheim, Germany
- 17.-19.3.
Berlin
Inauguration Conference
"Universal Grammar and Typological Variation"
Contact: Organizers/Inauguration Conference, FAS, Prenzlauer Promenade 149-152, D-13189 Berlin, Germany
- 17.-19.3.
New York
7th Annual CUNY Conference on Human Sentence Processing
Contact: Yael Ravin, H-1-M09, T.J. Watson Research Center, P.O. Box 704, Jorktown Heights, NY 10598, USA; e-mail: YAEL@WATSON.IBM.COM
- 18.-20.3.
Paris
I.A.D.A (International Association for Dialogue Analysis): 5ème Congrès International organisé en collaboration avec le Centre de Recherches en Linguistique Contrastive
"Nouvelles perspectives dans l'analyse de l'interaction verbale"
Contact: Cerul-Congres, 19, rue des Bernardins, 75005 Paris, France
- 18.-20.3.
Madison
22nd North American Conference on Afroasiatic Languages (NACAL)
Contact: Robert Hoberman, Department of Comparative Studies, SUNY, Stony Brook, NY 11794-3355, USA; e-mail: RHOBERTMAN@CCMAIL.SUNYSB.EDU
- 21.-23.3.
Duisburg
19th International L.A.U.D. Symposium
"Language and Space"
Contact: Dr. Martin Pütz, University of Duisburg, FB 3 Anglistik, Lotharstraße 65, D-47057 Duisburg, Germany
- 23.-25.3.
Lancaster
Sociolinguistics Symposium 10
"Discourse: Practices and Identities"
Contact: SS10, Department of Linguistics and Modern English Language, Lancaster University, Lancaster LA1 4YT, UK; e-mail: M.SEBBA@UK.AC.LANCASTER.CENTRAL1
- 24.-26.3.
Jyväskylä
II. Internationale Konferenz zur Lexikographie/Lexikologie
Contact: Eija Heiniluoma, Germanistische Institut, Universität Jyväskylä, PL 35, 40351 Jyväskylä, Finland; tel. 941-601 424; e-mail: EHEINILU@JYU.FI
- 25.-26.3.
Jyväskylä
Puheviestinnän päivät
Contact: Tarja Valkonen, viestintätieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto, PL 35, 40351 Jyväskylä; puh. 941-601 521
- 25.-28.3.
Southampton
Annual Conference of the Association for Language Learning (ALL)
Contact: ALL, C. Wilding, 16 Regent Place, Rudby CV21 2PN, UK
- 28.-30.3.
Hong Kong
2nd International Conference on English for Professional Communication
Contact: Jack Richards, Department of English, City Polytechnic of Hong Kong, Tat Chee Avenue, Kowloon Tong, Hong Kong
- 28.-30.3.
Hamburg
18th FIPLV (Fédération Internationale des Professeurs des Langues Vivantes) World Congress, in conjunction with the Fachverband Moderne Fremdsprachen (FMF)
"Fun with Languages - Keys to Europe, Gateway to the World"
Contact: FIPLV Head Office, Seestrasse 247, CH-8038 Zürich, Switzerland

- 31.3.-1.4. **3rd Diachronic Generative Syntax Conference**
Amsterdam Contact: Ans van Kemenade, Vrije Universiteit, Taalkunde/Engels, de Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam, The Netherlands; e-mail: KEMENADE@LET.VU.NL
- 31.3.-2.4. **1st Annual Conference of the International Association for World Englishes (IAWE)**
Urbana Contact: E. Bokamba, Division of English as an International Language, 3070 Foreign Languages Building, 707 S. Mathews Ave., Univ. of Illinois, Urbana, IL 61801, USA
- 31.3.-2.4. **8th Annual International Conference on Pragmatics and Language Learning**
Urbana Contact: Lawrence Bouton, DEIL, 3070 FLB, University of Illinois, 707 South Mathews St., Urbana, Illinois 61801, USA; e-mail: LARBOUT@VMD.CSO.UIUC.EDU
- April
- 5.-7.4. **Linguistics Association of Great Britain: Spring Meeting 1994**
Salford Contact: Dr M. O. Tallerman, Department of Linguistics, University of Durham, Elvet Riverside, Durham DH1 3JT, UK; e-mail: MAGGIE.TALLERMAN@DURHAM.AC.UK
- 6.-9.4. **28th International IATEFL (International Association of Teachers of English as a Foreign Language) Conference**
Brighton Contact: IATEFL, 3 Kingsdown Chambers, Whitstable, Kent, CT5 2 DJ, UK
- 7.-9.4. **9th Biennial Conference on Balkan and South Slavic Linguistics, Literature, and Folklore**
Bloomington Contact: George Fowler, Department of Slavic Languages, Ballantine 502, Indiana University, Bloomington, IN 47405, USA; e-mail: GFOWLER@INDIANA.EDU
- 8.-10.4. **1994 Berkeley Women and Language Conference**
Berkeley "Communication In, Through, and Across Cultures"
Contact: Berkeley Women and Language Group, 2337 Dwinelle Hall, University of California, Berkeley, CA 94720, USA; e-mail: BWLG@GARNET.BERKELEY.EDU
- 10.-12.4. **2nd Conference on "The Structure of Hungarian: Contemporary Approaches"**
Szeged Contact: Mr Szilard Szentgyorgyi, "SoH" Conference, JATE Angol Tanszek, Egyetem u. 2, H-6722 Szeged, Hungary; e-mail: H5877SZE@HUELLA.BITNET
- 10.-14.4. **Symposion Deutschdidaktik 1994**
Zürich "Konzepte des Lernens - Bilder von Lernenden in Literatur- und Sprachdidaktik"
Contact: Symposion Deutschdidaktik, Prof. Dr. A. Bremerich-Vos, Nizzaallee 55, D-52072 Aachen, Germany
- 11.-13.4. **Teaching and Language Corpora 94**
Lancaster Contact: TALC94, Department of Linguistics, Lancaster University, Bailrigg, Lancaster LA1 4YT, UK; e-mail: TALC94@UK.AC.LANCASTER
- 11.-14.4. **Association for Language Awareness (ALA) International Conference**
Plymouth Contact: R. Bolitho/T. Wright, INTEC, College of St. Mark and St. John, Derriford Road, Plymouth PL6 8BH, UK
- 14.-16.4. **30th Regional Meeting of the Chicago Linguistic Society**
Chicago General Session & Parasession on "Variation and Linguistic Theory"
Contact: Chicago Linguistic Society, 1010 E. 59th Street, Chicago, IL 60637, USA
e-mail: CLS@SAPIR.UCHICAGO.EDU
- 15.-17.4. **2nd Annual Meeting of SALSA (The Symposium About Language and Society - Austin)**
Austin Contact: SALSA, Department of Linguistics, UT Austin, Austin, TX 78712-1196, USA
e-mail: SALSA@UTXVMS.CC.UTEXAS.EDU

- 16.-17.4.
New York **39th Annual Conference of the International Linguistic Association**
"Grammar in the Classroom"
Contact: Dr Alice Deakins, English Department, William Paterson College, Wayne, NJ 07470, USA
- 16.-18.4.
Stanford **26th Annual Meeting of the Stanford Child Language Research Forum**
Contact: CLRF-94, Department of Linguistics, Building 100, Stanford University, CA 94305-2150, USA; e-mail: CLRF@STANFORD.EDU
- 18.-20.4.
Leeds **International Symposium on Phraseology**
Contact: The Organizers, International Symposium on Phraseology, School of English, University of Leeds, Leeds LS2 9JT, UK
- 18.-20.4.
Singapore **RELC Regional Seminar**
"Reading and Writing Research: Implications for Language Education"
Contact: Chairman, Seminar Planning Committee, SEAMEO Regional Language Centre, 30 Orange Grove Road, Singapore 1025; e-mail: GBORELC@NUSVM
- 21.-23.4.
Lexington **47th Annual Kentucky Foreign Language Conference**
Contact: Greg Stump, Department of English, University of Kentucky, Lexington, KY 40506-0027, USA; e-mail: ENGL101@UKCC.UKY.EDU
- 21.-23.4.
Tilburg **Workshop on 'Cognitive Models of Language Acquisition'**
Contact: Peter Broeder, Department of Linguistics, University of Tilburg, P.O. Box 90153, 5000 LE Tilburg, The Netherlands; e-mail: PETER.BROEDER@KUB.NL

May

- 3.-5.5.
Kingston **Colloque langue parlée: stabilité, variation et représentation**
Contact: Colloque ORALITE, Département d'études françaises, Queen's University, Kingston, Ontario, Canada K7L 3N6
e-mail: LESSARD@FRANCAIS.QUEENSU.CA
- 6.-8.5.
Rochester **Semantics and Linguistics Theory, 4th Annual Meeting (SALT 4)**
Contact: SALT 4 Committee, Department of Linguistics, 611 Hylan Building, University of Rochester, Rochester, NY 14627, USA;
e-mail: SLT4@TROJCC.ROCHESTER.EDU
- 8.-12.5.
Toronto **39th Convention of International Reading Association (IRA)**
Contact: IRA Conferences Division, P.O. Box 8139, Newark, Delaware 19717-8139, USA
- 12.-15.5.
Shanghai **Arbeitstagung "Deutsch als Fach- und Fremdsprache in Ostasien"**
Contact: Tongji-Universität, Deutsche Fakultät, Prof. Dr. Zhu Jianhua, 1239 Siping Lu, 200092 Shanghai, China
- 13.-15.5.
Cambridge, MA **Formal Approaches to Japanese Linguistics**
Contact: FAJL Program Committee, c/o Masa Koizumi, 20D-219, MIT, Cambridge, MA 02139, USA; e-mail: MKOIZUMI@ATHENA.MIT.EDU
- 18.-19.5.
Princeton **The Educational Testing Service Conference on Natural Language Processing Techniques in Assessment and Education**
Contact: E. De Young, Mailstop 17-R, Educational Testing Service, Rosedale Road, Princeton, NJ 08541, USA; e-mail: EDEYOUNG@ROSEDALE.ORG
- 19.-20.5.
Helsinki **Writing in Tertiary and Secondary Education -Symposium**
Contact: Academic Writing Symposium, Taina Järvinen, Language Centre, P.O. Box 4, 00014 University of Helsinki, Finland

- 20.-22.5.
Urbana **5th Annual Meeting of the Formal Linguistics Society of Mid-America**
Contact: FLSM 5 Committee, Department of Linguistics, University of Illinois at Urbana-Champaign, 4088 Foreign Languages Building, 707 S. Mathews, Urbana, IL 61801, USA
- 26.-27.5.
Jyväskylä **Kielistudioamanuenssien 20-vuotisjuhlaseminaari**
Contact: Heli Pekkala, Jyväskylän yliopiston kielikeskus, PL 35, 40351 Jyväskylä, Finland
e-mail: PEKKALA@JYU.FI
- 31.5.-3.6.
Basel **WORLDDIDAC 1994 International Education and Training Exhibition**
Contact: Messe Basel, Worlddidac 94, Schweizer Mustermesse in Basel, CH-4021 Basel, Switzerland

Jatkuu seuraavassa numerossa...
To be continued in the next issue...

ILS SONT FOUS, CES FRANÇAIS

Patrice Bouvier

Ranskan tilannekirjoittamisen opas

Oivallinen käsikirja kutsujen, kiitoskirjeiden ja muiden tekstien laatimiseen niin sisällön, kielen kuin ulkoasunkin kannalta. Välttämätön opas jokaiselle ranskalaisten kanssa tekemisiin joutuvalle suomalaiselle! Edellyttää ranskan perustietoja.

Kustantajan suositushinta 75 mk.

Saatavana kirjakaupoista tai suoraan kustantajalta:

FINN LECTURA

Rautatieläisenkatu 6, 00520 HELSINKI

Puh. (90) 1502 348, fax (90) 1464 370

Tilaan Kielikeskustelua-lehden
vuodeksi 1994 (100 mk/vuosikerta)

_____ kpl

Nimi: _____

_____

Osoite: _____

_____

_____

Jyväskylän yliopisto

Korkeakoulujen kielikeskus

PL 35

40351 JYVÄSKYLÄ

2

Jyväskylän yliopisto
Korkeakoulujen kielikeskus
PL 35
40351 JYVÄSKYLÄ

ISSN 1236-1771
Jyväskylän yliopistopaino
Kansi: Kirjapaino Kari ky
1994